

JEAN-YVES DELITTE

BELEM

1. DE TIJD VAN DE SCHIPBREUKELINGEN

JEAN-YVES DELITTE

BELEM

1. DE TIJD VAN DE SCHIPBREUKELINGEN

Tekst en tekeningen: JEAN-YVES DELITTE

Naar een idee van ÉRIC ADAM

Inkleuring: PATRICIA FAUCON

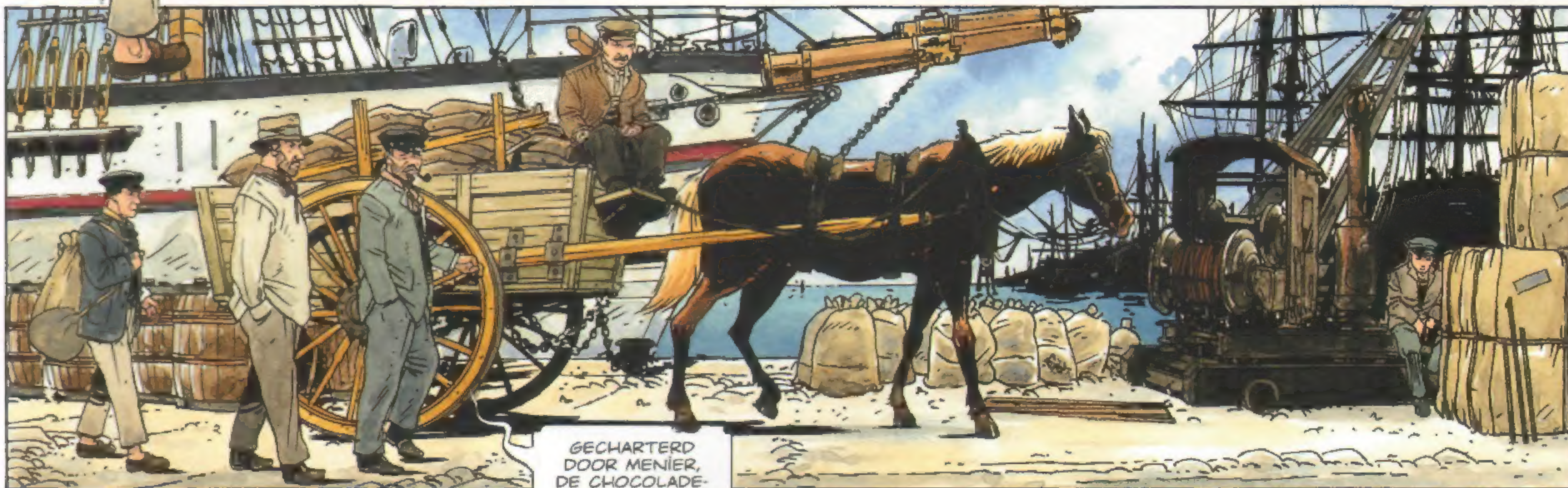

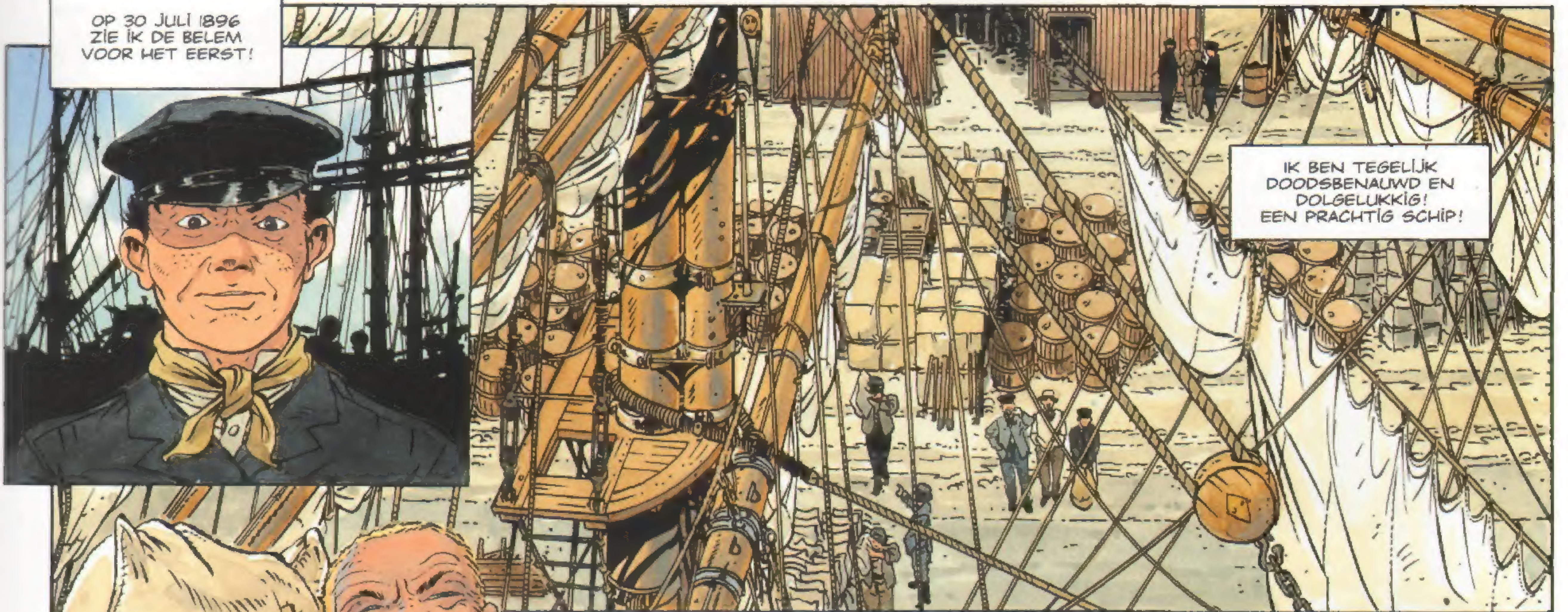
*BOSCO: BIJNAAM VOOR DE BOOTSMAN

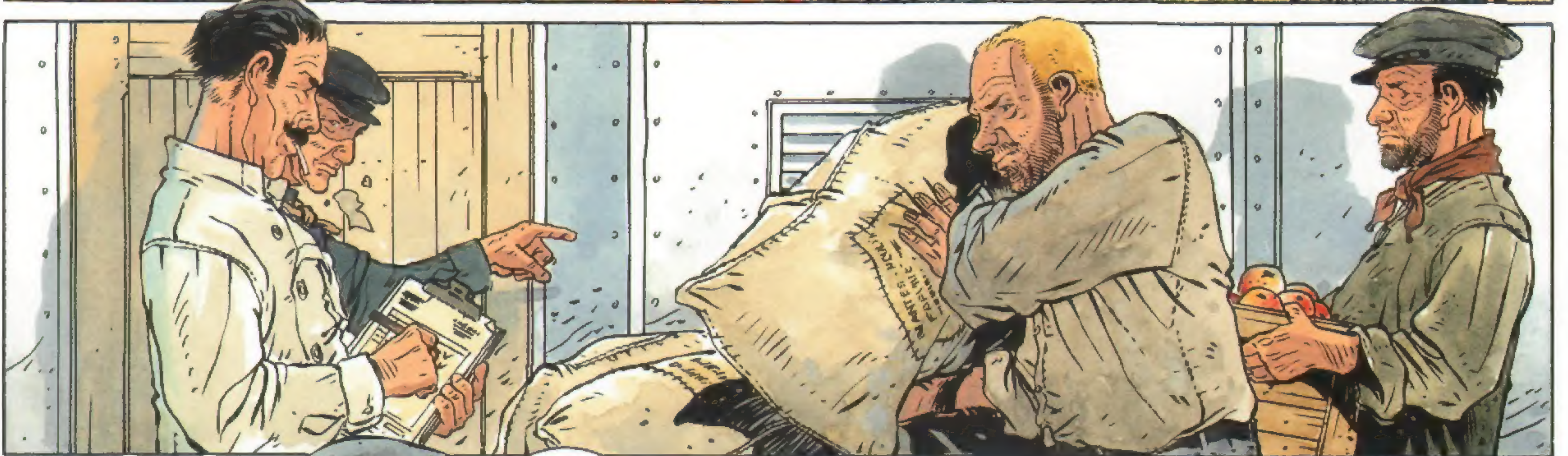
OP 30 JULI 1896
ZIE IK DE BELEM
VOOR HET EERST!

IK BEN TEGELIJK
DOODSBENAUID EN
DOLGELUKKIG!
EEN PRACHTIG SCHIP!

DE KOMENDE MAANDEN
ZIT IK IN ZIJN BUIK, OP
DE OCEAAN...

MOOI,
HÉ?

DAT IS LEMERLE, DE
KAPITEIN, BIJGENAAMD
DE ZWARTE MEREL!

DELITTE
2006

IK BEN NET DERTIEN
JAAR EN WORD ABRUPT
VOLWASSEN...

KOM GAUW!
DE MEREL NEEMT
HET APPEL AF...

HEREN, WELKOM
AAN BOORD VAN
DE BELEM TIJDENS
ZIJN EERSTE REIS!

DEZE REIS IS
HISTORISCH, WANT
HET IS NIET ALLEEN
DE EERSTE VAN DE
BELEM, HET IS OOK
MIJN LAATSTE!
HIerna NEEM IK
MIJN INVALIDES.*

MET VLOED VAREN WE UIT
NAAR MONTEVIDEO IN URUGUAY,
WAAR WE BELADEN WORDEN MET
MUILEZELS VOOR BELEM
DO PARÁ IN BRAZILIË...

HIJ LIJKT
ER NIET ERG
GERUST OP!

JA,
EN IK KEN
HEM EEN
BEETJE...

HIJ IS MIJN
VADER!

VERDORIE!

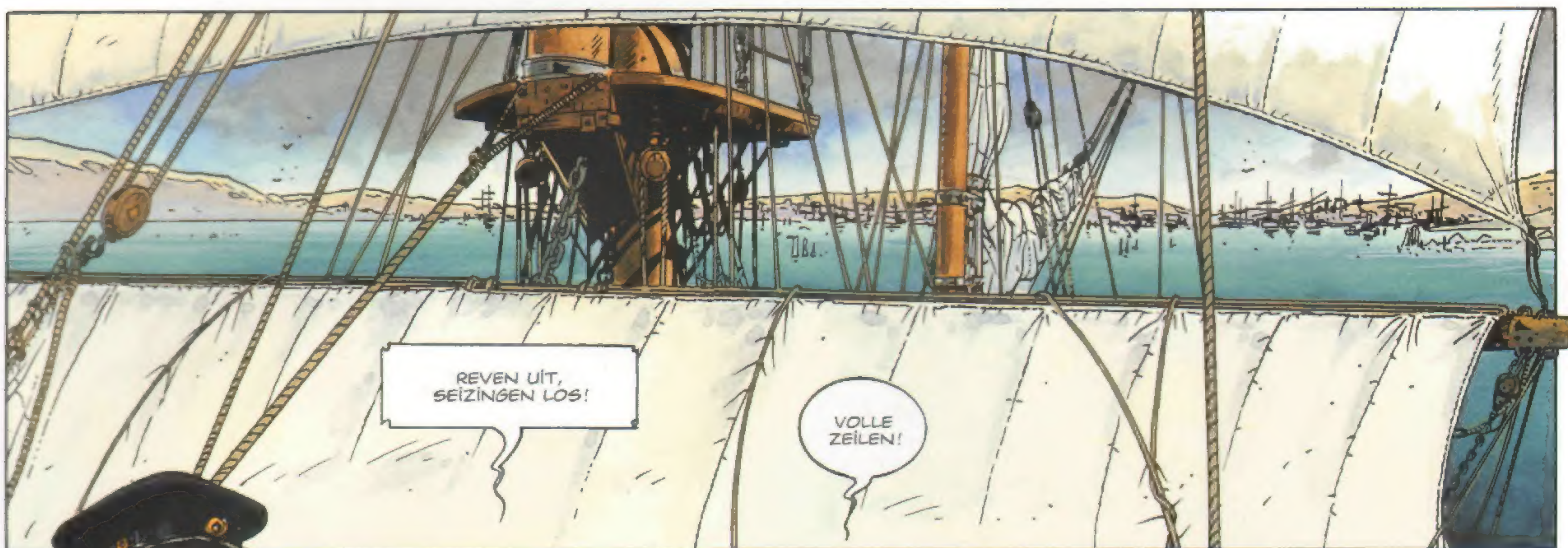
*INVALIDES, INSTITUUT VOOR ZEELIEDEN, WAS EEN VAN DE EERSTE SOCIALE VERZEKERINGEN

OP 31 JULI 1896 VERLAAT DE BELEM DE HAVEN VAN SAINT-NAZAIRE VOOR DE EERSTE REIS VAN ZIJN BESTAAN, EN VOOR MIJN EERSTE OVERSTEEL. DIT IS HET MOMENT WAAR IK, ZOON EN KLEINZOON VAN EEN MATROOS, JAREN NAAR UITGEKEKEN HEB! TOCH BEN IK HEEL GESPANNEN. IK VAL TEN PROOI AAN TEGENGESTELDE GEVOELENS: IK BEN TROTS EN GEESTDRIFTIG, MAAR OOK ANGSTIG ALS IK DENK AAN ALLE ZEELIEDEN DIE IN ZEE ZIJN VERDWENEN...

REVEN UIT,
SEIZINGEN LOS!

VOLLE
ZEILEN!

WE HEBBEN
GELUK... WE
KUNNEN SNEL
UIT DE BAAI
WEGKOMEN!

JA, DE WIND
STAAT
GUNSTIG!

HARD TREKKEN!
HARD, VERDORIE!

IK MOET
DIRECT MEE-
DOEN...

...OOK MET
HUISHOUDELIJKE
TAKEN.

DE OVERSTEEK
BEGINT VREDIG, ZONDER
PROBLEMEN. DE BELEM
SCHIEDT IN PERFECTE
HARMONIE MET DE
WINDEN VAN DE WERELD
DOOR DE WATEREN...

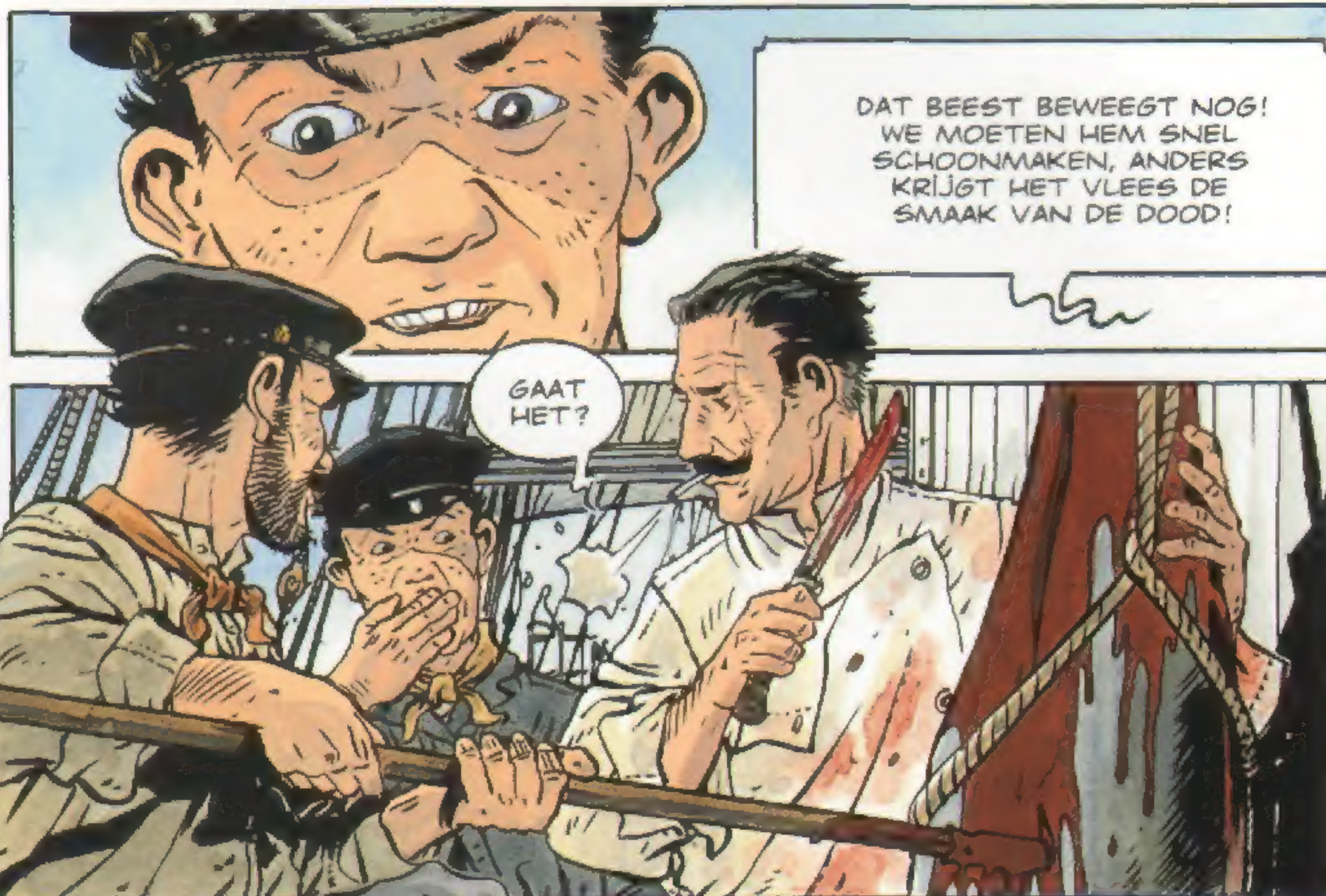
JA, WE
HEBBEN ER
EENTJE!

WIL JE EVEN
HELPEN,
KLEINTJE?

DAT BEEST BEWEEGT NOG!
WE MOETEN HEM SNEL
SCHOONMAKEN, ANDERS
KRIJGT HET VLEES DE
SMAAK VAN DE DOOD!

GAAT
HET?

NIET LEKKER,
JOCHE?

JE ZULT ZIEN
DAT DE KOK
HIER IETS HEEL
LEKKERS VAN
MAAKT!

HET IS ERG VOEDZAAM
VLEES, HEB IK GELEZEN!
HOEWEL, LEZEN EN IK
GAAN NIET GOED SAMEN!
AL HEEL LANG NIET...

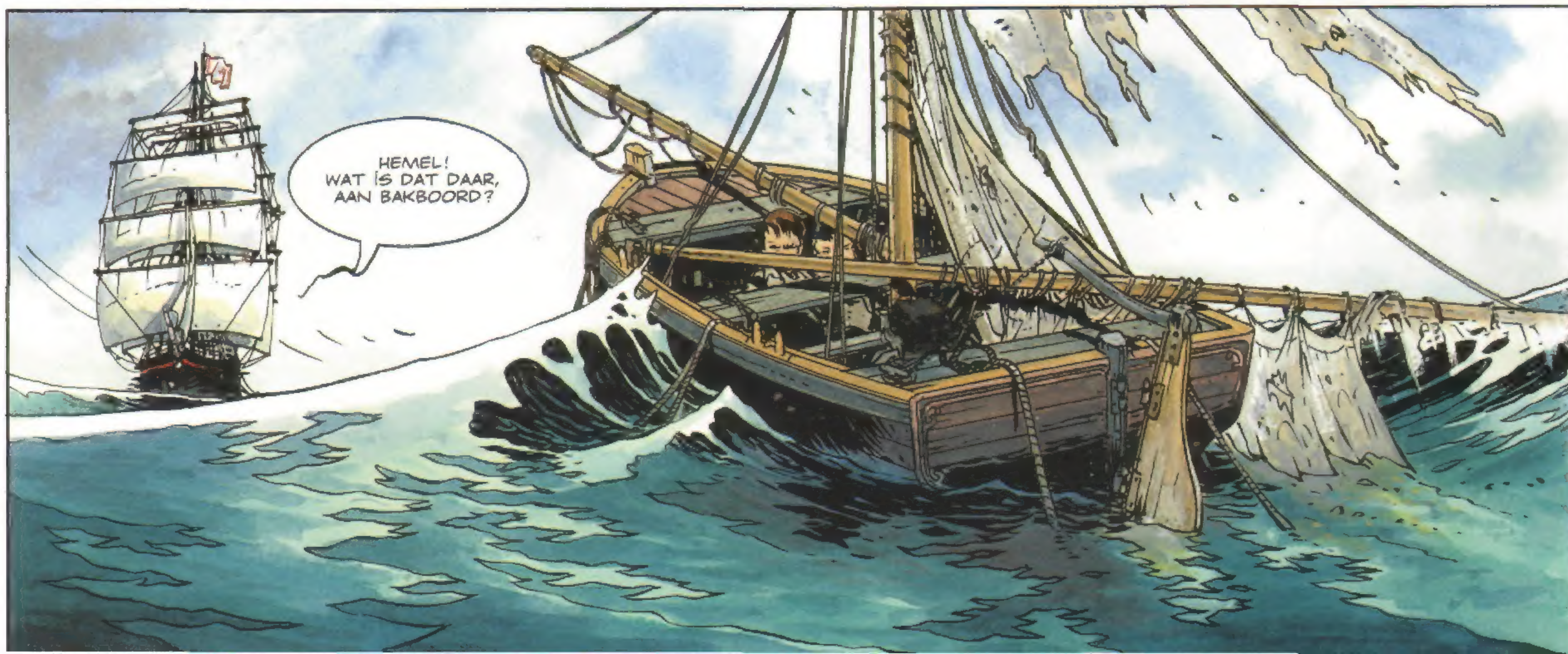

NU GA JIJ ME VERTELLEN DAT
LEZEN NIET BELANGRIJK IS, HÉ?
JA, ZOLANG IK EEN GOED GESTOPTE
PIJP EN EEN GOED GLAS RATAFIA HEB,
KOMT MIJN HOOFD NIKS TEKORT!

DELITE
1986

HEMEL!
WAT IS DAT DAAR,
AAN BAKBOORD?

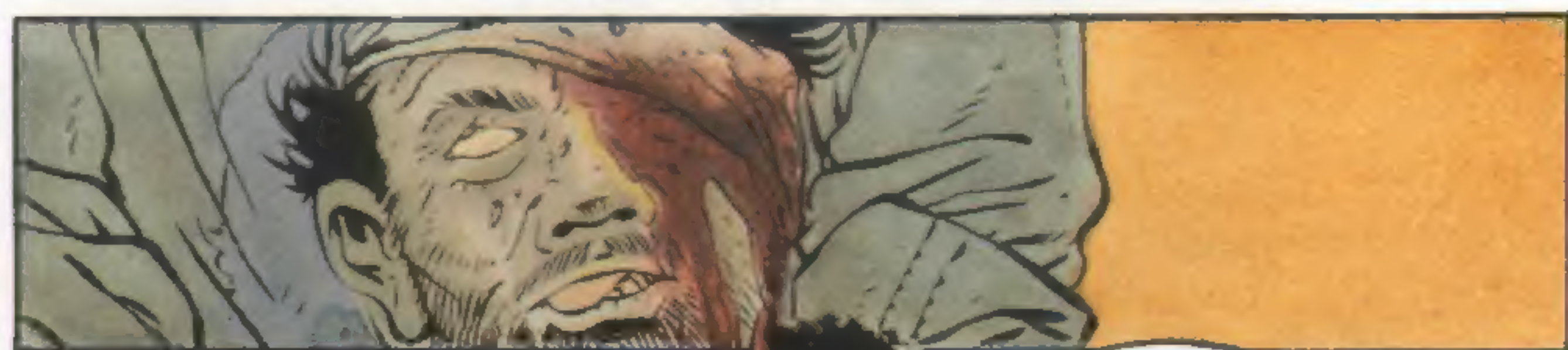
EENTJE VAN DE VIER IS DOOD, EN
DIE ANDEREN LEVEN NAUWELIJKS...

GOED... JONGENS,
ALLEMAAL EVEN HELPEN!
HAAL ZE AAN BOORD!

VOOR MIJ IS EEN DODE AAN
BOORD HALEN HETZELFDE ALS
DE DUIVEL EEN HAND GEVEN!

JA,
HET
ONGELUK
INSCHIE-
PEN!

ZE HEBBEN
GELUK! EEN
PAAR UUR
LATER EN...

MENEER, ER IS IETS
VREEMDS... KOMT U
EVEN KIJKEN!

DEZE HIER
HEEFT EEN
GROTE WOND!

HET LIJKT
ALSOOF HIJ IS
NEERGESTOKEN!

HOE DAN OOK,
DIE WOND
STINKT HEEL
ERG!

IK WEET NIET
WAT ER GEBEURD IS...
WE GAAN DEZE ARME
DROMMEL VLAK BIJ DE
KOMBUIJS ONDERBRENGEN,
MISSCHIEN KAN DE KOK
DE WOND ONTSMETTEN
MET RUM!

IEDEREEN WEER OP
ZIJN POST! TERUG
NAAR ONZE KOERS!

RIO, DOE MET
DAT LIJK WAT
NODIG IS! IK WIL
GEEN OPONTHOUD!

EN VOOR DIE ANDEREN ZIJN
ER NOG WEL EEN PAAR VRIJE
BRITSSEN! GEEF ZE DE TIJD
OM OP TE KNAPPEN!

OP 7 SEPTEMBER
HERVATTEN WE ONZE REIS.
MAAR DAARVOOR JAGEN WE
HET GEHAVENDE SCHEEPJE
VAN DE SCHIPBREUKELINGEN
NAAR DE KELDER. EN DAN...

HÉ, JULLIE GAAN DIE
STAKKER TOCH NIET ZOMAAR
IN ZEE GOOIEN?

HEB JE DE
KAPITEIN NIET
GEHOORD?

RIO, LATEN WE
WACHTEN TOT
ZIJN MATEN
BIJKOMEN! WE
WETEN NIET
EENS HOE
HIJ HEET!

LE VERN, ALS JE HET ER NIET MEE EENS
BENT, MOET JE BIJ DE KAPITEIN KLAGEN!
IK WEET NIET OF JE HET WEET, MAAR ONZE
MEREL HOUDT NIET VAN TEGENSpraak...

JA... JE HEBT MISSCHIEN
GELIJK... EN DAT LIJK
STINKT ALS EEN OTTER...

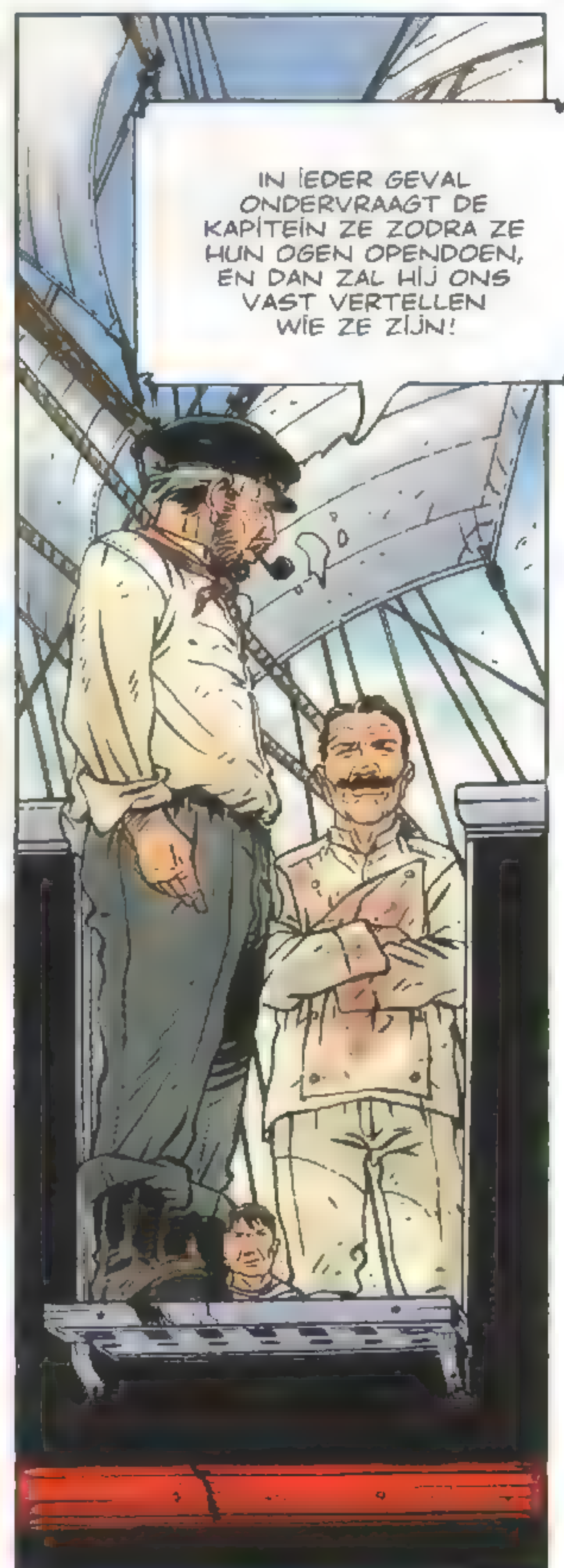
TROUWENS, RIO,
MOETEN WE VOOR DIE
ANDEREN GEEN MAAT-
REGELEN NEMEN?

NOU
JA...

MAAT-
REGELEN?

MANNEN
ZONDER
LEEFTOCHT,
GEWOND,
MIDDEN
OP ZEE
ACHTER-
GELATEN...
DAT KUN-
NEN WEL
MUITERS
ZIJN!

PAS OP DE
AVOND VAN
DIE GEDENK-
WAARDIGE DAG
ZIJN DE TWEE
SEREDDE MAN-
NEN WEER
BIJ KENNIS...
EN ZODRA HET
LICHT WORDT,
ONDERVRAAGT
DE KAPITEIN
ZE...

HEREN, IK STEL JULLIE
VOOR: MANUEL TIAGO EN
VIKTOR ESTEVAO...

EN DE DERDE,
DIE ZWAARGEWONDE,
IS NOG STEEDS BEWUS-
TELOOS, MAAR ZE NOE-
MEN HEM RODRIGO
ALENTEJANA...

ZE SPREKEN
EEN BEETJE
FRANS, DUS WE
KUNNEN ELKAAR
BEGRIJPEN...

EN HOE HEET DIE VIERDE,
DIE ARME DROMMEL?

HUN SCHIP, EEN STOOMSCHIP VAN
DE BRAZILIAANSE MARINE, IS EEN
WEEK GELEDEN VERGAAN! ZIJ ZIJN
DE ENIGE OVERLEVENDEN!

WAT KAN JOU
DAT SCHELEN?
HIJ IS NU VOER
VOOR DE VISSER!

CHAVEZ, HIJ HEETTE
CHAVEZ EN HIJ WAS
DE SECONDO... DE...

TJONGE,
ZE SPREKEN
ECHT FRANS!

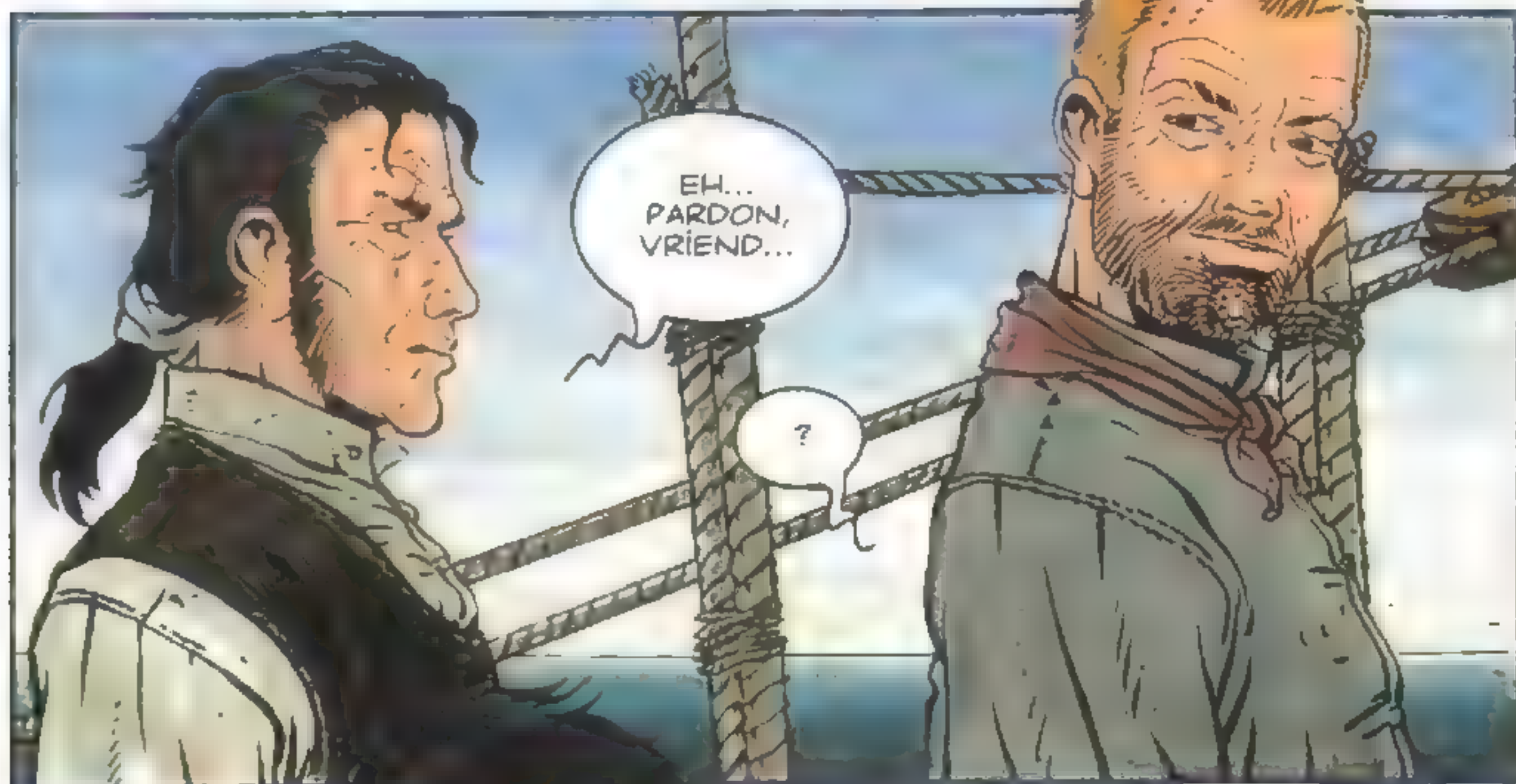
IN AFWACHTING
VAN ONZE
AANKOMST IN
MONTEVIDEO VOEG
IK MANUEL EN
VIKTOR BIJ ONZE
MATROZEN! ZE
ZIJN STERK EN WE
KUNNEN ZE GOED
GEBRUIKEN!

RIO ZORGT
ERVOOR DAT ZE
AFWISSELEND
AAN BAKBOORD
EN STUURBOORD
WERKEN! GOED,
IEDEREEN WEER
OP ZIJN POST!

PILOTIN*,
JIJ MEE-
KOMEN!

*PILOTIN: OFFICIER IN OPLEIDING

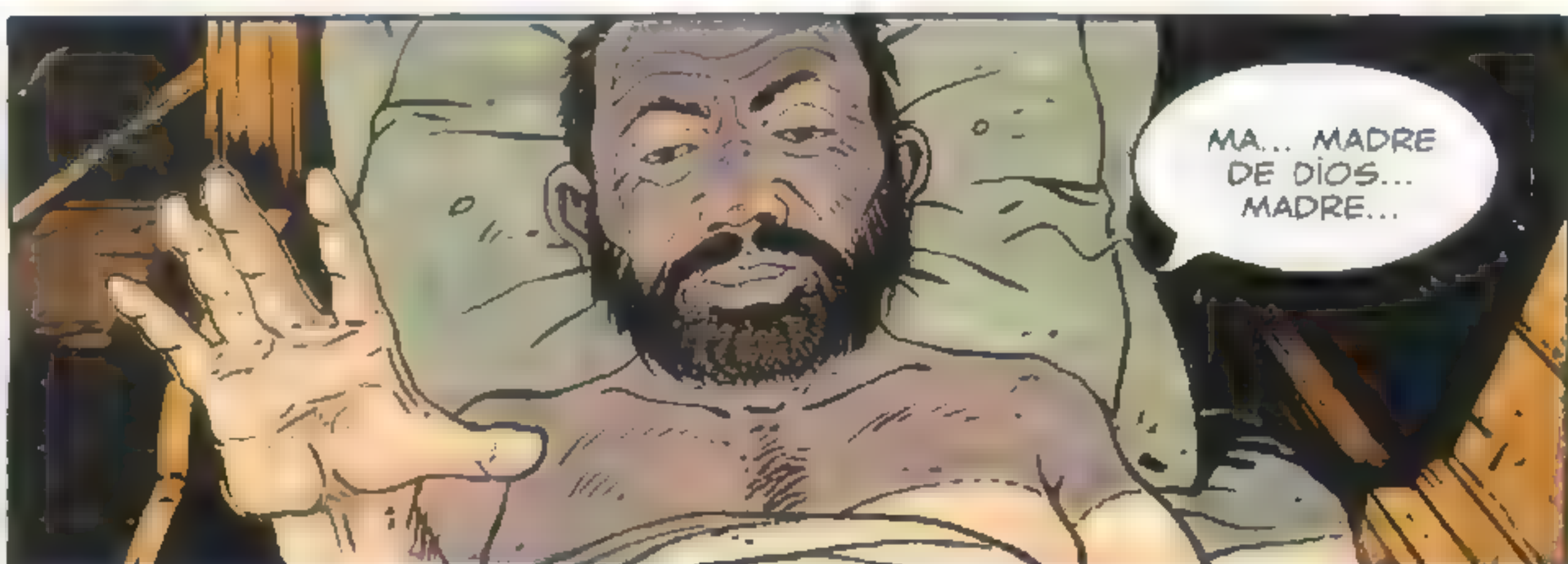
NOU, KOKKIE,
HOE GAAT
HET MET DE
GEWONDE?

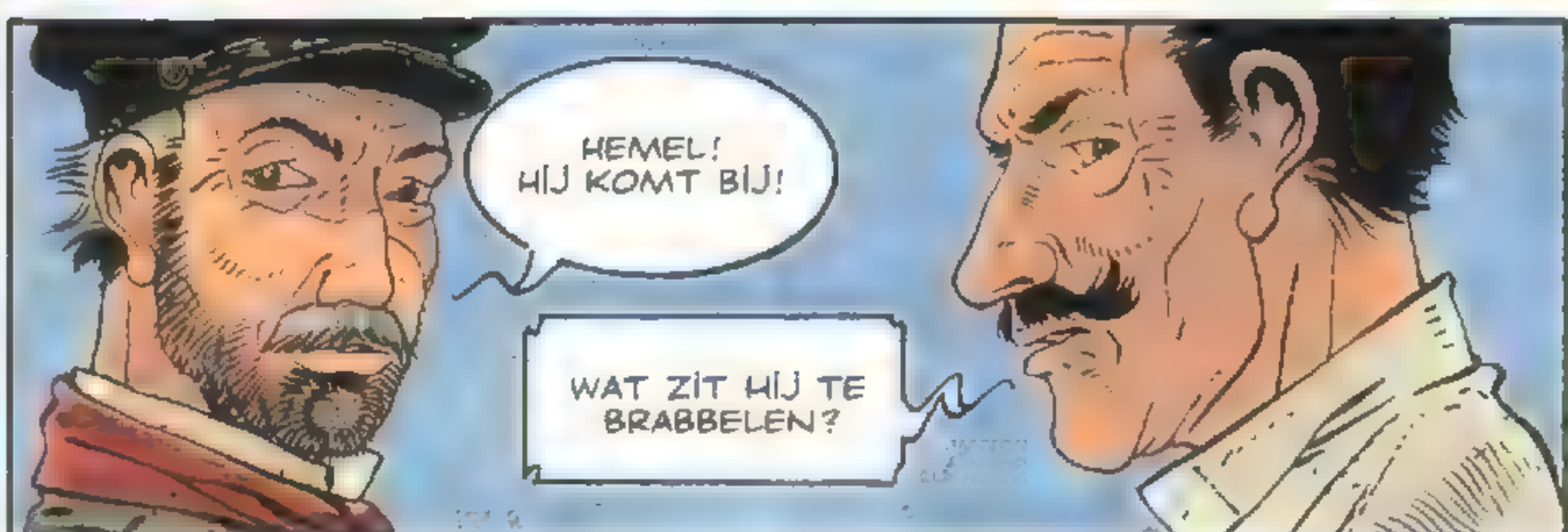
NOG BEWUS-
TELOOS?

AAA...

IK HEB ZIJN WOND SCHOON-
GEMAAKT, MAAR IK WEET NIET
OF HET HELPT... HIJ IS HEEL
KOORTSIG EN...

MA... MADRE
DE DIOS...
MADRE...

HEMEL!
HIJ KOMT BIJ!

WAT ZIT HIJ TE
BRABBELEN?

VERDORIE,
HIJ IS WEER
BEWUSTELOOS!
MAAR WATVOOR
TAAL WAS DAT?

SPAANS,
DACHT IK...

SPAANS?
MAAR ZE
WAREN
TOCH VAN
DE BRAZI-
LIAANSE
MARINE?

NOU?

ALS IK ME NIET VERGIS,
SPREKEN ZE PORTUGEES
IN BRAZILIË!

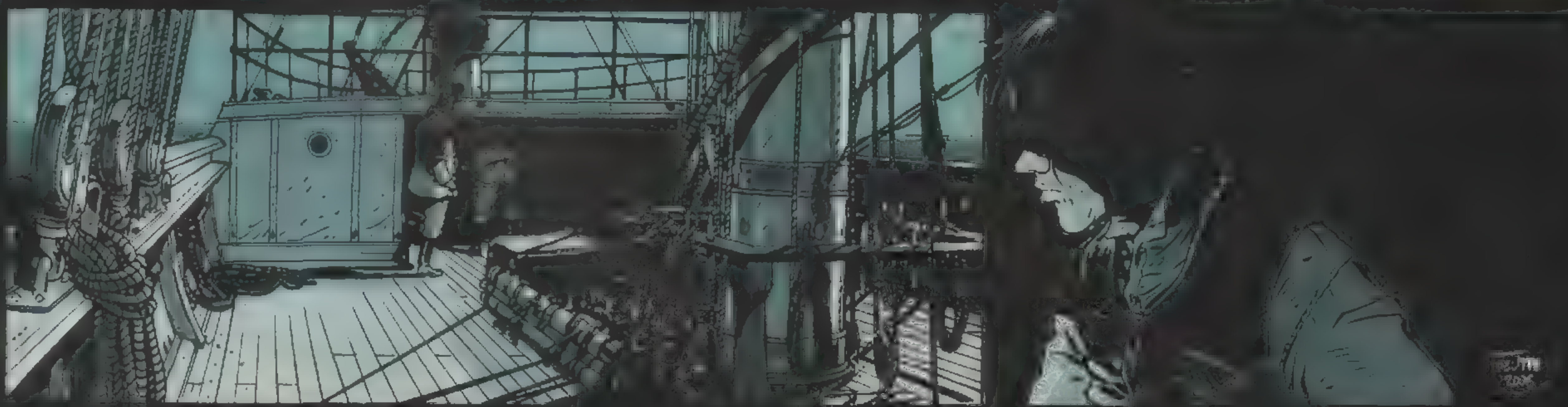
MMM... TJA...

SPAANS, PORTUGEES,
WAT MAAKT HET UIT?
IN ONZE MARINE HEBBEN
WE BASKEN, EN VOOR MIJ
ZIJN DAT GEEN FRANSEN!

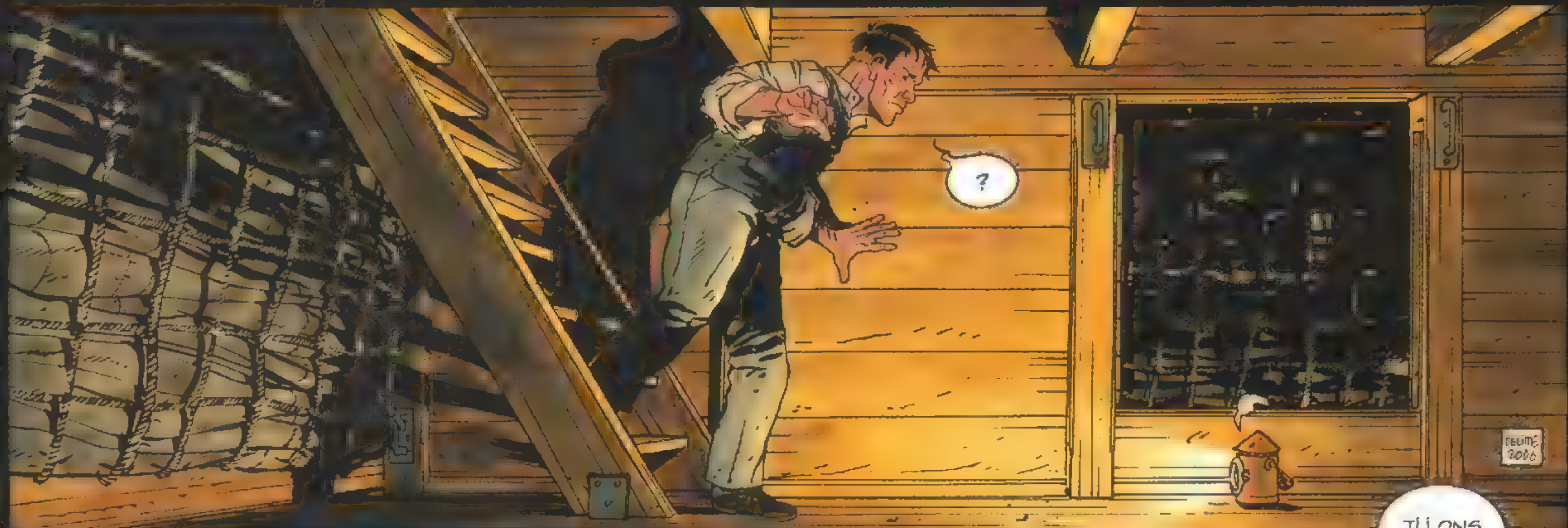
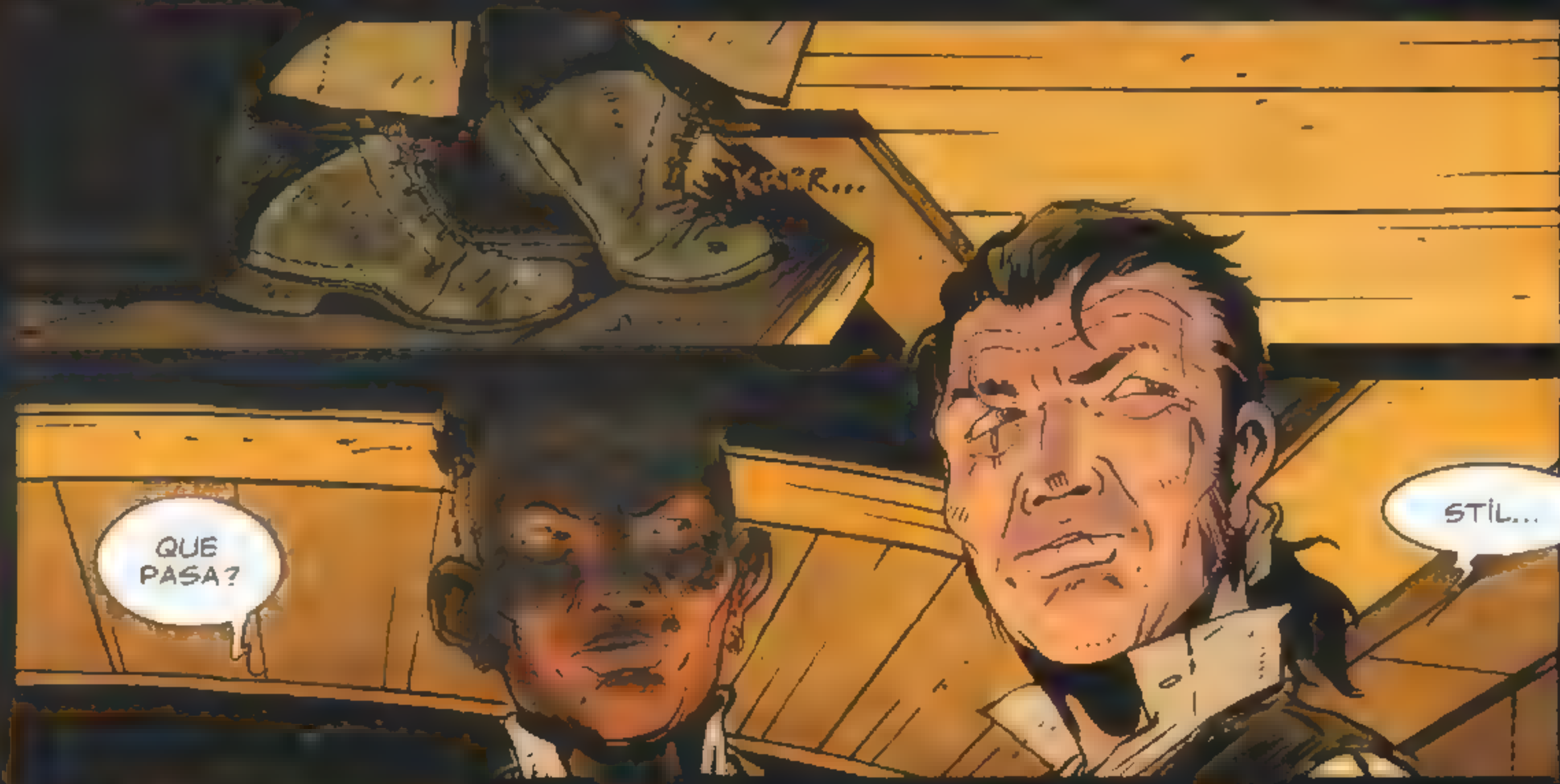

DE SCHIPBREUKELINGEN
ZIJN NU EEN WEEK AAN
BOORD. JE MAG HET
MISSCHIEN NIET ZEGGEN,
MAAR HET ZIJN BEROERDE
ZEELIEDEN. AAN DEK
KUNNEN ZE NAUWELIJKS
RECHTOP BLIJVEN STAAN...

HET VERBAAST ME NIET
DAT HUN SCHIP IS VERGAAN!
GELUKKIG HEEFT DE BOSCO
ZE AL SNEL APART GEZET.
'S NACHTS IS HET RUSTIG...

ALS JE ME NIET LOSLAAT,
GA IK GILLEN! IK BEN OFFICIER!
IK MOET MET RESPECT
BEHANDELD WORDEN!

PEE!

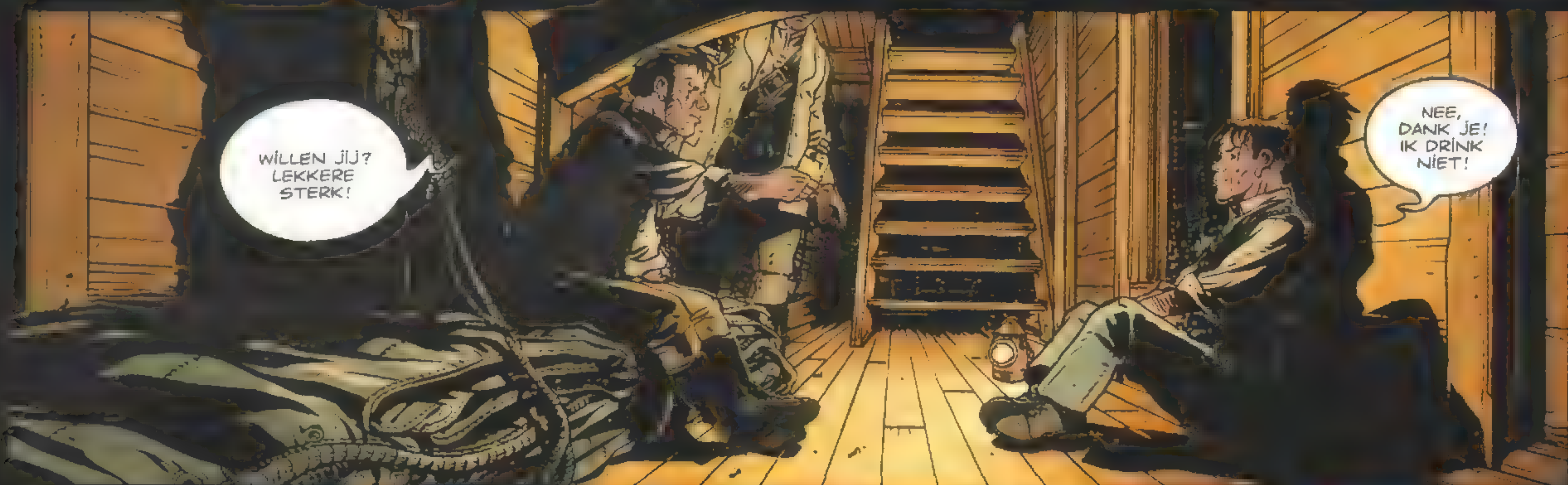
JE LIEGT
FOUT, KLEINE!
JE ZWEET
BREEKT UIT!

WAT WIL
JE EIGEN-
LIJK VAN
ME?

HEEFT JE
PADRE
GEZEGD DAT
JE ONS MOET
VOLGEN?

NEE, ECHT
NIET!

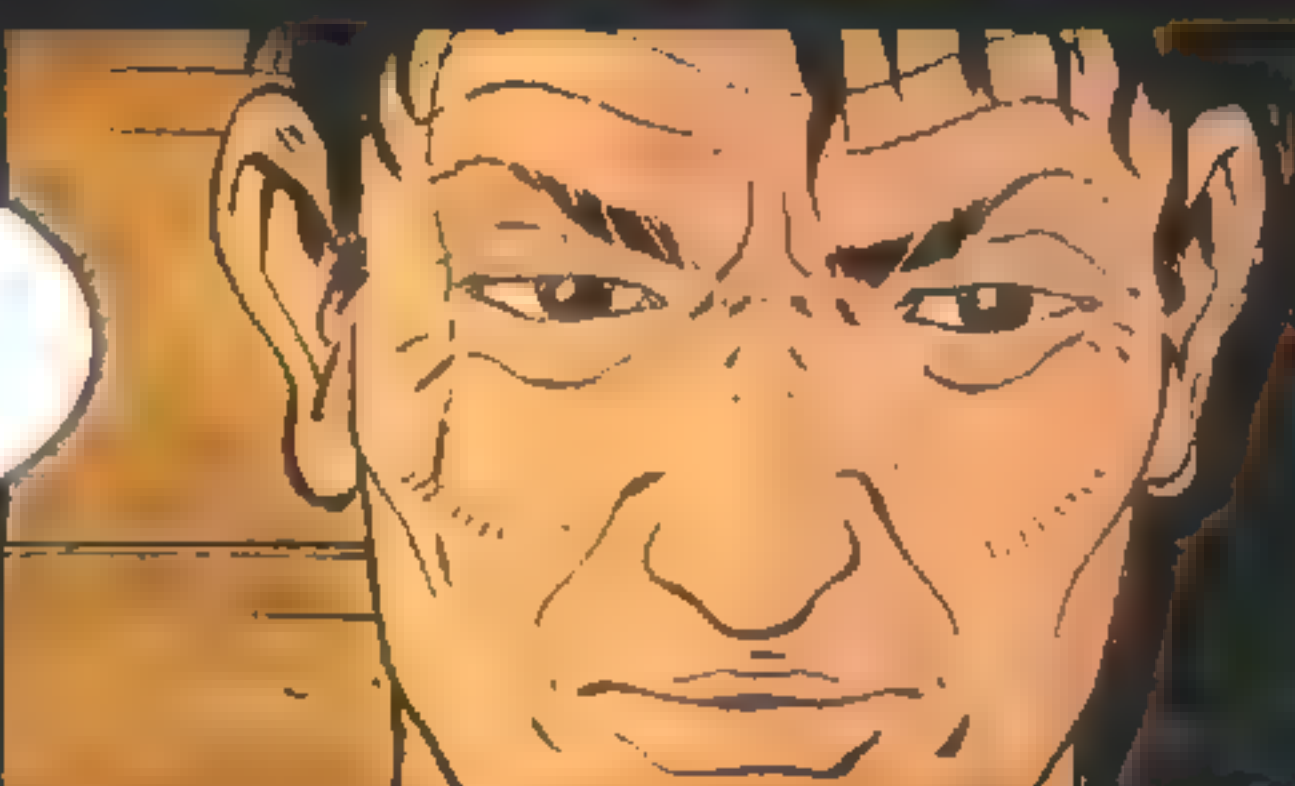
WILLEN JIJ?
LEKKERE
STERK!

NEE,
DANK JE!
IK DRINK
NIET!

FOUT!

HOE HETEN JIJ,
PILOTIN?

FERNAND
LEMERLE...

WAAROM GEHOORZAMEN
JIJ JE PADRE, FERNAND? HIJ
HEEFT GEEN RESPECTEN!
ALS IK ZO'N PADRE HEB,
HIJ ALLANG KRAK!

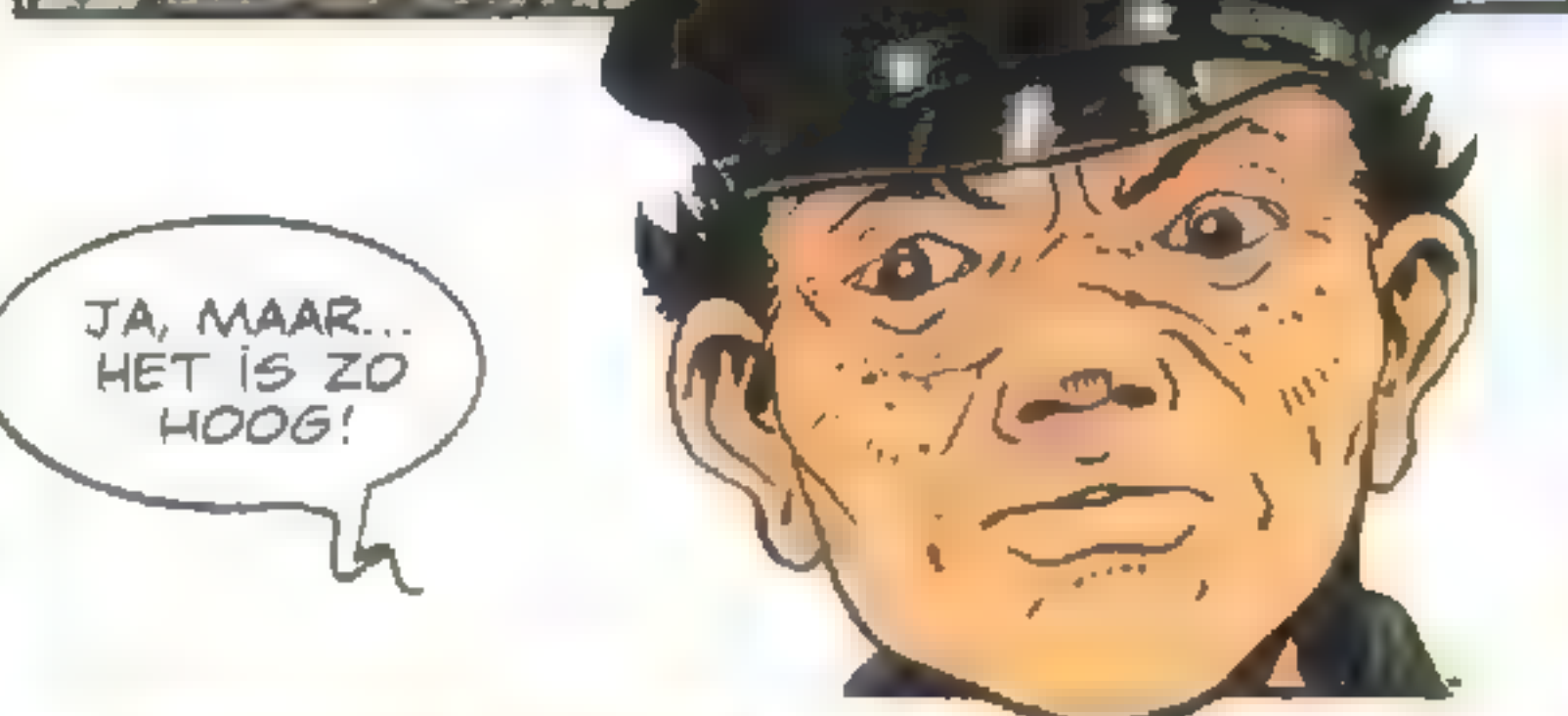

MIJN VADER
RESPECTEERT MIJ!
ZO MAG JE NIET
PRATEN!

TSJ... KALMEER MAAR,
KLEINE... WIL JE GELD,
FERNAND? VEEL?

HET KOMT MANUEL TIAGO EN ZIJN MAAT DUUR
TE STAAN DAT MANUEL LACHT OM DE IRRITATIES
VAN DE KAPITEIN! ZE WORDEN AAN HET WERK
GEZET EN MOETEN HET HELE DEK POETSEN, VAN
DE BOEGSPRIET TOT VOORBIJ HET VOORONDER...
GELUKKIG VOOR HEN LOOPT DE REIS TEN EINDE.
DRIE DAGEN LATER, NA 49 DAGEN OP ZEE, KOMEN
WE AAN BIJ DE URUGUAYAANSE KUST...

HOE BEDOEL
JE, ZE ZIJN
GEVLOGEN?

ER IS AAN
BOORD NIETS MEER
VAN ZE TERUG
TE VINDEN!

DAT DIE GEZONDE BRAZILIANEN
ERVANDOOR GAAN ALS DE KUST NABIJ
IS, GELOOF IK WEL! MAAR DIE ZWAAR-
GEWONDE? HIJ WAS STERVENDE!

U BEGRIJPT
HET NIET?

IK HEB HELEMAAL
NIETS AAN U! PFF...

IK VRAAG U DIE SCHIPBREUKELINGEN
IN DE GATEN TE HOUDEN OP EEN
SCHIP VAN EEN METER OF VIJFTIG!

IK BEGRIJP
HET OOK NIET,
VADER... EH,
KAPITEIN!

U VERLIEST
ZE UIT HET
OOG! HOE
KAN DAT?

DEUTB
2006

U BRENGT ME IN
EEN LASTIG PAR-
KET! WAT MOET
IK TEGEN DE
URUGUAYAANSE
HAVENAUTORI-
TEITEN ZEGGEN?

HOE
VERKLAAR
IK DIE VER-
DWIJNING?

U HOEFT ZE
NIET ALLES TE
VERTELLEN!

KOP DICHT,
IMBECIEL! UIT
MIJN OGEN
VOORDAT IK UW
SCHEDEL INSLA
MET EEN BLOK!

MET ALLE RES-
PECT, KAPITEIN,
MAAR DE PILOTIN
HEEFT GELIJK...

U KUNT
HET VER-
ZWIJGEN...

IK WEET HET,
RIO, EN IK BEN
ER WOEST
OM!

PSS,
JONGENS...

KLIK
KLAK

JULLIE HEBBEN
NIETS TE VRE-
ZEN! KOM ER
MAAR UIT!

DAT WERD TIJD!
IK ZITTEN NIET
GRAAG IN ZO EEN
KLEINE KAMER!

WAT?
HEBBEN
JULLIE...

HET WAS EEN
VRESELIJKE
ZWAAR
VOOR HEM!
HIJ RAAS-
KALLEN...
KIJK NIET
ZO LELIJK,
FERNAND, HIJ
LIJDT NIET!

IK DENK DAT
JULLIE ER NOG
IETS LANGER...
HÉ, WAAR IS JE
VRIEND?

RODRIGO?
DIE ARME
WILDE WEG!
HIJ EEN
GROTE DUIK
GENOMEN,
HI, HI!

DENK AAN
HET FORTUIN
DAT WACHT!

VOORUIT,
JONGENS!

NEEM DE
ZEILEN IN!

LAAT DE
ANKERS
ZAKKEN!

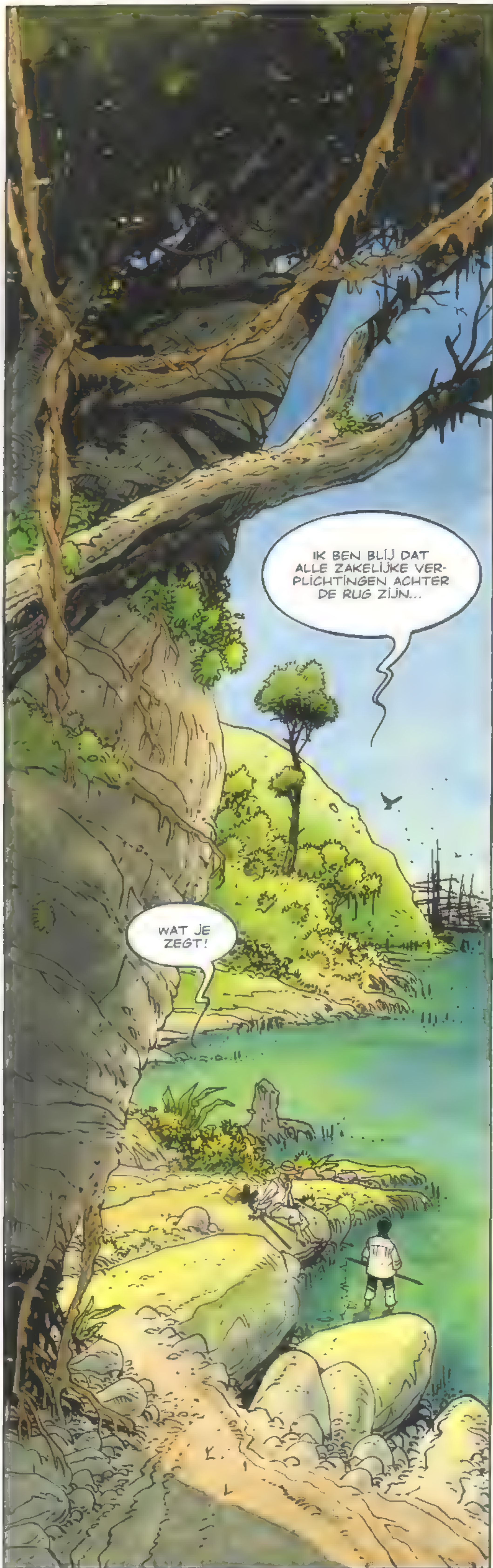
STUURBOORD
FOK, BAKBOORD
GROOTZEIL!

BIJ HET VALLEN VAN DE AVOND
OP 10 SEPTEMBER 1896 GAAT DE
BELEM VOOR ANKER IN DE BAAI
VAN MONTEVIDEO...

DEUTSE
2006

IK BEN BLIJ DAT
ALLE ZAKELIJKE VER-
PLICHTINGEN ACHTER
DE RUG ZIJN...

WAT JE
ZEGT!

DRIE WEKEN MET
JE KNEIËN OP DE
PLANKEN VAN HET
HOOFDDEK!

JA, EN DAT
OM STALLEN
TE MAKEN
VOOR DIE
VERDOMDE
MULEZELS!

12! VAN DIE
KRENGEN DIE
ONS HET LEVEN
OP DE BELEM
ZUUR GAAN
MAKEN!

JA, WE
WORDEN ALLE-
MAAL STAL-
KNECHTEN!

ZE KUN-
NEN NIKS
ANDERS
BEDENKEN
VOOR DE
TRAM, DIE
SUKKELS!

DEUTTE
2006

GOEIE
GOD! DAT IS
EEN GOEDE!
HUP!

HET SCHIJNT
DAT DE KAPITEIN
TEGEN DE HAVEN-
AUTORITEITEN
NIKS HEEFT GE-
ZEGD OVER DIE
SCHIPBREUK-
LINGEN! HIJ
HEEFT ZELFS
HET LOGBOEK
AANGEPAST...

BEMOEI JE MET
JE EIGEN ZAKEN,
EN GENIET VAN
JE VRIJE DAG!

GEEN PRAATJES, RIO!
IK ZEG HELEMAAL
NIKS... JE WEET,
ZOLANG IK BETAALD
WORD, BEN IK
TEVREDEN!

RAISON DE PLUS
POUR T'OCCUPER
DE TES
AFAFAIRES!

?

KRAK

KIJK, ONS
SCHEEPSMAATJE!
ZIT JE ONS TE
BESPIONEREN,
KNUL?

HALLO,
GWENOLÉ!

NEE, IK ZOEK EEN
MOOI PLEKJE OM
EEN TEKENING
VAN TE MAKEN!

TEKEN JIJ?
TJONGE...

HÉ, HIJ HEEFT TALENT, ONS
VENTJE! EN HIJ SCHRIJFT ER
OOK NOG WAT BIJ! KIJK, RIO!
HIJ HEEFT HET INLADEN VAN
DIE BEESTEN GETEKEND!

HOOR JE DAT,
RIO? WE HEBBEN
ZOMMAAR EEN
KUNSTENAAR
AAN BOORD!

TJONGE!
JE HEBT ECHT TALENT,
GWENOLÉ! KUN JE MIJ
NIET EENS TEKENEN?
IK WEET WEL IEMAND
AAN WIE IK MIJN
PORTRET WIL GEVEN!

HEB JIJ EEN
VROUWTJE
THUIS? IK DACHT
DAT JE WEDUW-
NAAR WAS...

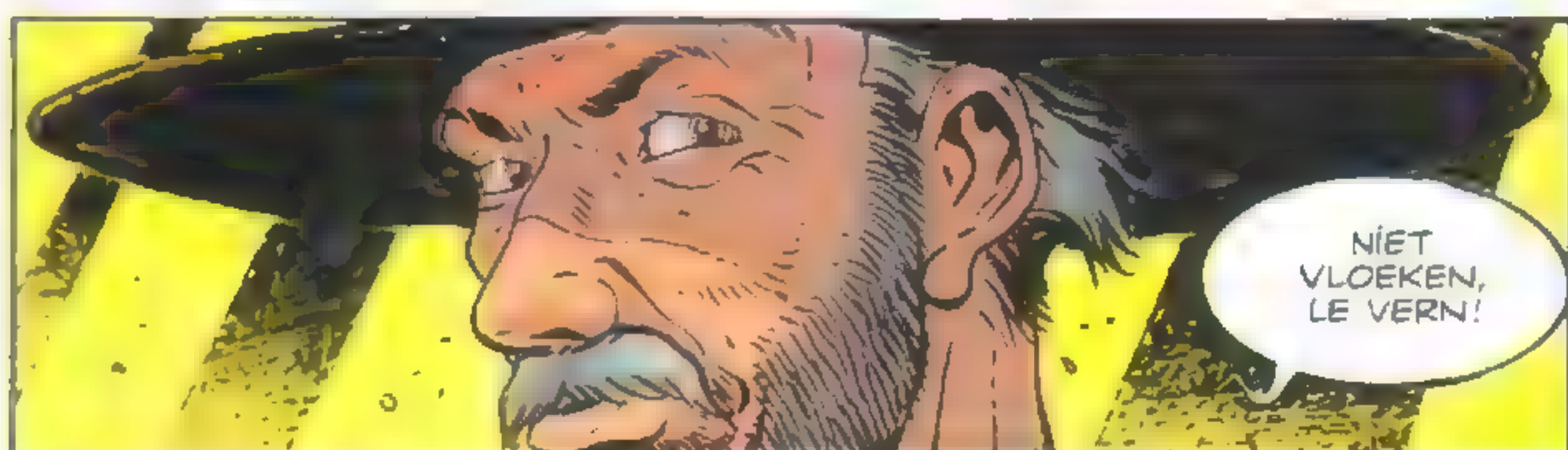

JE BENT VERLIEFD! HEILIGE MAAGD, DIT IS EEN DAG VOL VERRASSINGEN, VERDOMME!

DANK JE, RIO!

HIER, JOCHIE! HEEL MOOI!

HET IS BEVESTIGD! MORGEN VER-TREKKEN WE!

DAT WERD TIJD...

BEKLAAG JE NIET!

MIJN ONDER-KOMEN AAN BOORD IS COMFORTABELER DAN DE KOMBUIS!

JIJ ZEGGEN HET...

HEB JE OOK GEDACHTEN AAN DE WAPENS?

MIJN VADER HOUDT ZE SCHERP IN DE GATEN! IK MOET ZE NIET TE LANG VAN TEVOREN PAKKEN!

DAN KRIJGT HIJ ARGWAAN! MAAR WE HEBBEN NOG TIJD GENOEG, TOCH?

WAT JIJ WILLEN, FERNAND...

MAAR WE MOETEN WAPENS VOOR ONS PLAN!

DE VOLGENDE MORGEN ZIJN WE HELEMAAL
OPGETUIGD EN VERLATEN WE MONTEVIDEO.
WE HEBBEN EEN DAGJE RUST GEHAD, EN
DAT IS VOOR MIJ TE KORT GEWEEST...

HIJS
DE GROTE
FOK!

HIJS DE
GROTE
FOK! ALLES
KLAAR!

MENEER PAUL,
U BENT EEN
EZEL!

DE KAPITEIN VERLIEST GEEN
TIJD AAN GEZELLIGHEID EN Plicht-
PLEGINGEN! EN ALS ZIJN ZOON ER
GEEN ZOOTJE VAN MAAKT, DAN IS
HET WEL SCHEEPSMAATJE PAUL!

JA, IK HOOR HET!
HIJ VINDT DAT PAUL NIET
ERG ZIJN BEST DOET BIJ
HET HJSTOUW VAN DE
BREZAAN!

NIET ZO
VAND PRATEN!
DE TWARTE
M'RIJ LEEFT
GOEIE OREN!

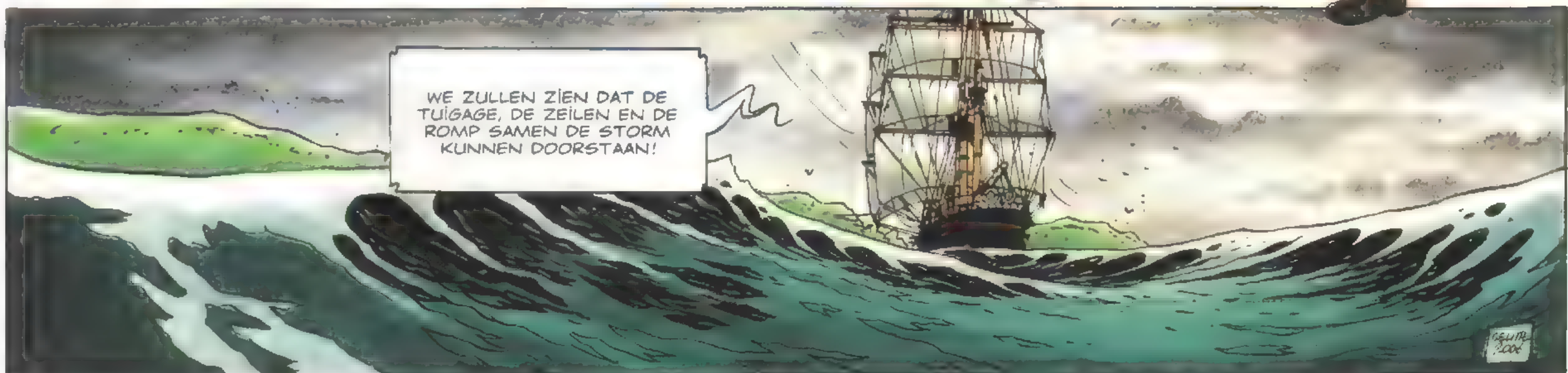
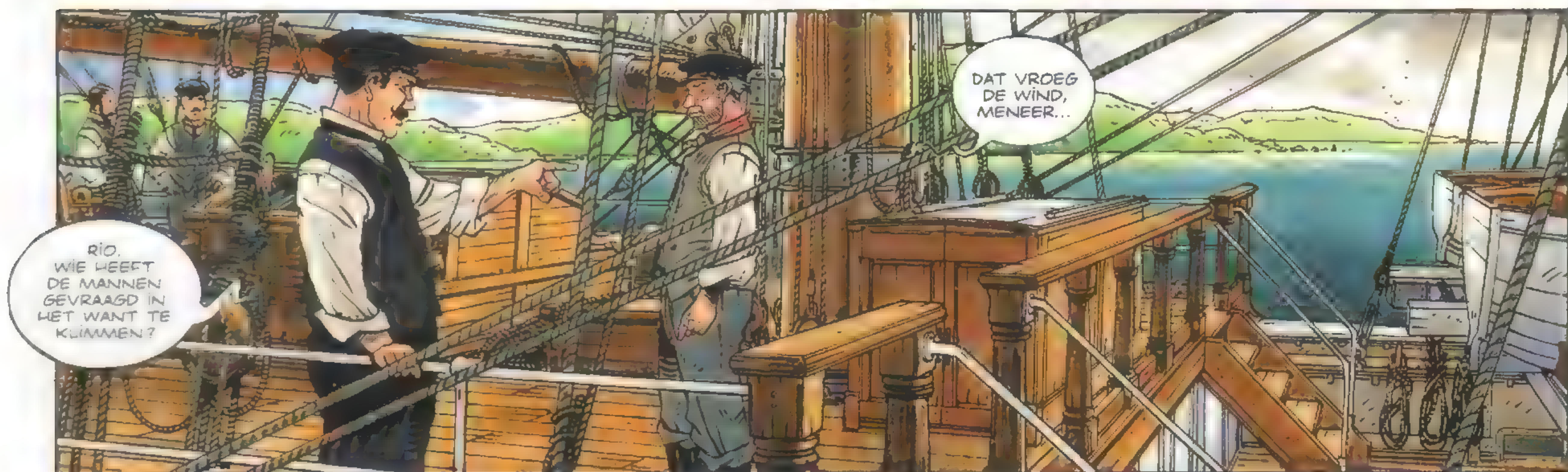
GOEIE OREN OF
NIET, HET MOET NIET
ERGER WORDEN! DAN
GA IK ERVANDOOR ALS
IK DE KANS KRIJS!

ER ZOEKEN
DENDEO SCHEPEN
NAAR ZEELIEDEN...

DENK JE DAT
HET ELDERS
BETER IS?

LIJZEIL
OPGEIEN!

VOORUIT,
JON-
GENS!

REEF HET
STAGZEIL...

IK HEB STEEDS
HET GEVOEL DAT WE
BINNENKORT WIJLEN ZIJN!

IK DACHT
DAT JULLIE
WEL KONDEN
OPSCHieten!

JE PRAAT TE
VEEL! TREKKEN
MAAR!

GEEF
OPDRACHT,
RIO...

EXTRA INZET!
HAAL HET GROOT-
ZEIL BINNEN!

ERTEGENAAN!
GROOTZEIL
BINNENHALEN!

HOOR JE DAT?
STRAKS GAAN WE
NAAR DE KELDER!

WE ZIJN
TOCH DRUK
BEZIG?

IK HOOR
HET AL DE
HELE TIJD,
EN...

NEE

HÉ, KNUL!
WILDE JE
ONS AL
VERLA-
TEN?

IK ZOU HET NIET ERG VINDEN
OM JE MEISJE TE VERTELLEN DAT
JIJ OP ZEE OMGEKOMEN WAS!
ZE IS VAST MOOI EN JONG!
MIJN ELOÏSE IS NIET MEER ZO
FRIS NA ZEVEN KINDEREN!

MAAR IK
HEB OOK EEN
GEWETEN!

HET IS HIER
ONTZETTEND
GLAD...

WAT DE VROUW VAN
EEN MAAT NODIG HEEFT
ALS HIJ IS OMGEKOMEN,
KAN NOGAL PIJNLIJK
ZIJN...

DOET ER NIET TOE! MET
JOUW KLEINE DINGETJE KUN JE
MISSCHIEN EEN GEIT BEVREDIGEN!
MAAR IK BEN NOGAL GROOT
GESCHAPEN!

HÉ, KIJK! HET
KLAART OP!

IN DE OCHTEND VAN 17 OKTOBER VINDT
HET SCHIP EINDELIJK KALMERE WATEREN EN EEN
BEHEERSBARE WIND... HET SCHIP HERNEEMT ZIJN
NOORDNOORDOOSTELIJKE KOERS. WE PROBEREN
DE PASSAATWINDEN OP TE PIKKEN...

DE ZEILEN
HEBBEN HET
GEHOUDEN,
MENEER!..

WE KUNNEN TROTS ZIJN OP
HET SCHIP! DEZE DRIEMASTER
HEEFT ZICH ER PERFECT
DOORHEENGESLAGEN!

HEB JIJ JE
WELEENS
AFGEVRAAGD
WAAROM JE
NOG STEEDS
GEEN PROMOTIE
HEBT GEMAAKT?

JE HEBT
NIET HET LEF
DAT DAARVOOR
VEREIST IS...

JA, MAAR ALS
WE DE ZEILEN
HADDEN GEREED,
HADDEN WE
MINDER SCHADE
GEHAD!

PARDON,
MENEER RIO...
WILT U EVEN
KIJKEN?

ER IS EEN
PROBLEEM MET
DE LADING!

DEUTÉ
2006

GOEIE
GENADE! DIT IS
DOOR DE STORM
GEKOMEN!

DE MULEZELS HEBBEN
ZICH LOSGETROKKEN! DE
STALLEN EN DE LEIDSELS
ZIJN KAPOT, MAAR ER ZIJN
ER OOK ZES OMGEKOMEN!

HET ZAL NIET EENVOUDIG ZIJN
OM DIT WEER EEN BEETJE OP
ORDE TE KRIJGEN! DIE BEESTEN
ZIJN BLOEDNERVEUS!

GOED, WE GAAN
DE BOEL MAAR
REPAREREN!

JE HEBT
ER NATUUR-
LIJK NIET AAN
GEDACHT HOE-
VEEL TIJD DAT
KOST...

RIO, MAAK HET
EEN BEETJE AAN
KANT! GOOI DIE
DODE MULEZELS
OVERBOORD...

MAAR LAAT
EERST DE KOK
ER NOG EVEN
NAAR KIJKEN!
MISSCHIEN ZIT
ER NOG WAT
EETBAARS
AAN!

WE
DOEN WAT
U WILT,
KAPITEIN!

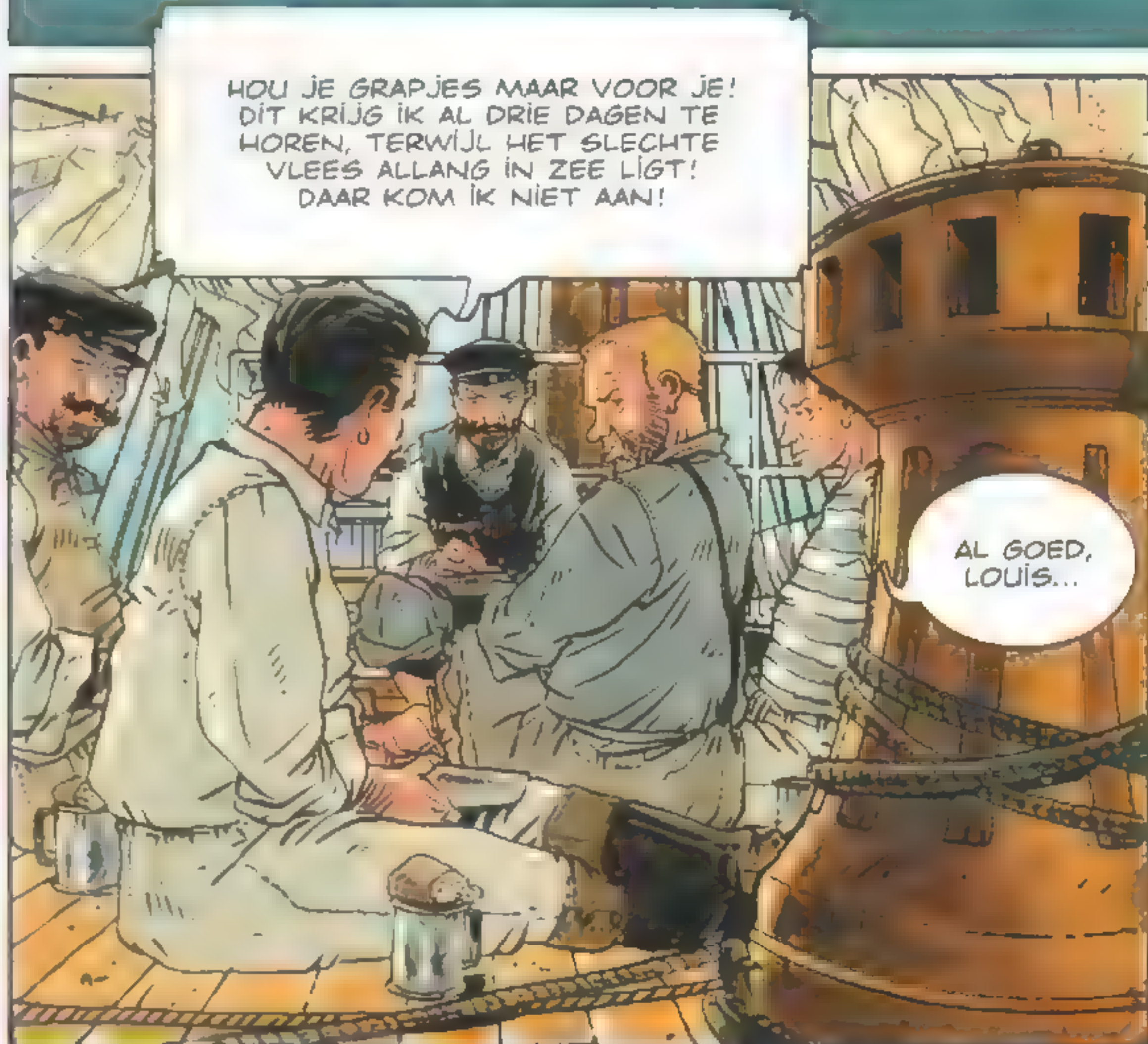

KRIJGEN WE NU
WEER MUILEZELPOOT,
LOUIS?

WIL JE DAN IETS
ANDERS IN JE DONDER?

HÉ, KOKKIE,
WE ZITTEN JE
TE PLAGEN!

HOU JE GRAPJES MAAR VOOR JE!
DIT KRIJG IK AL DRIE DAGEN TE
HOREN, TERWIJL HET SLECHTE
VLEES ALLANG IN ZEE LIGT!
DAAR KOM IK NIET AAN!

AL GOED,
LOUIS...

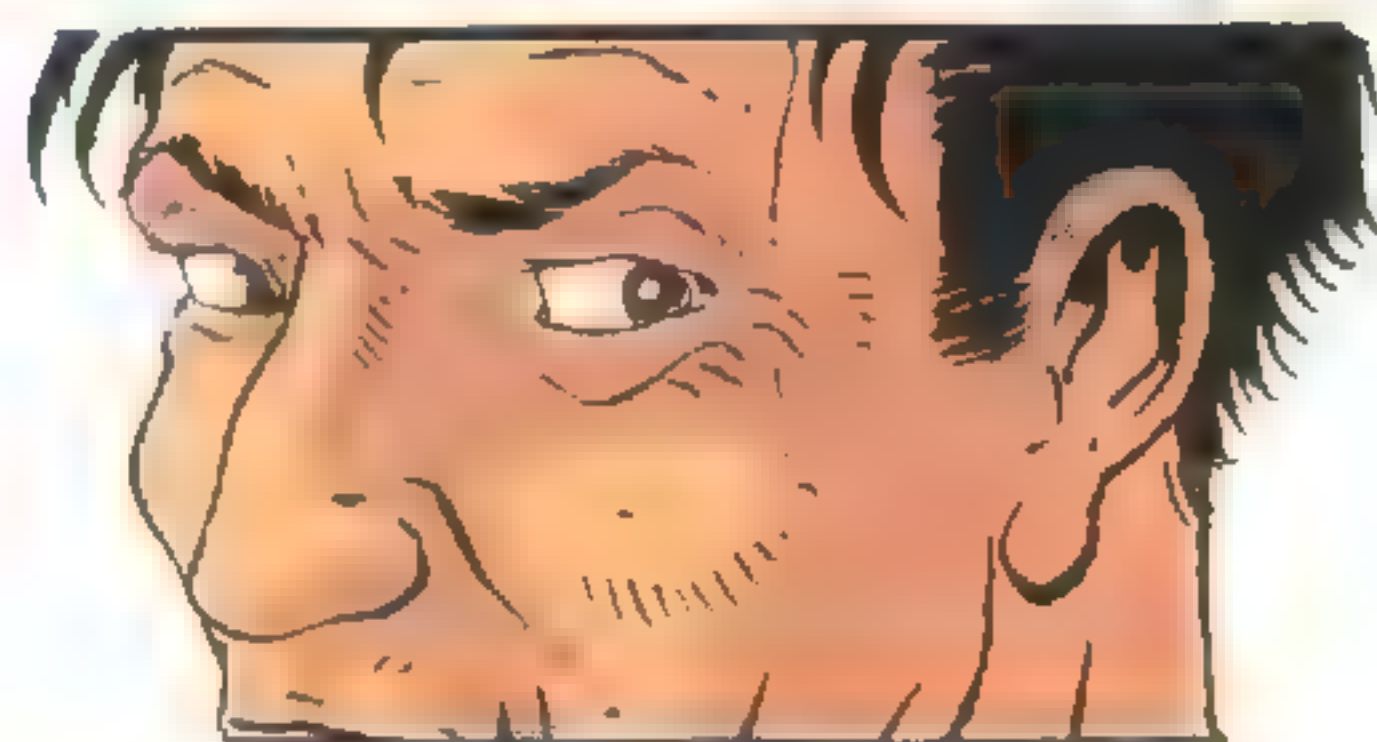

DE PILOTIN
IS WEER
WEG!

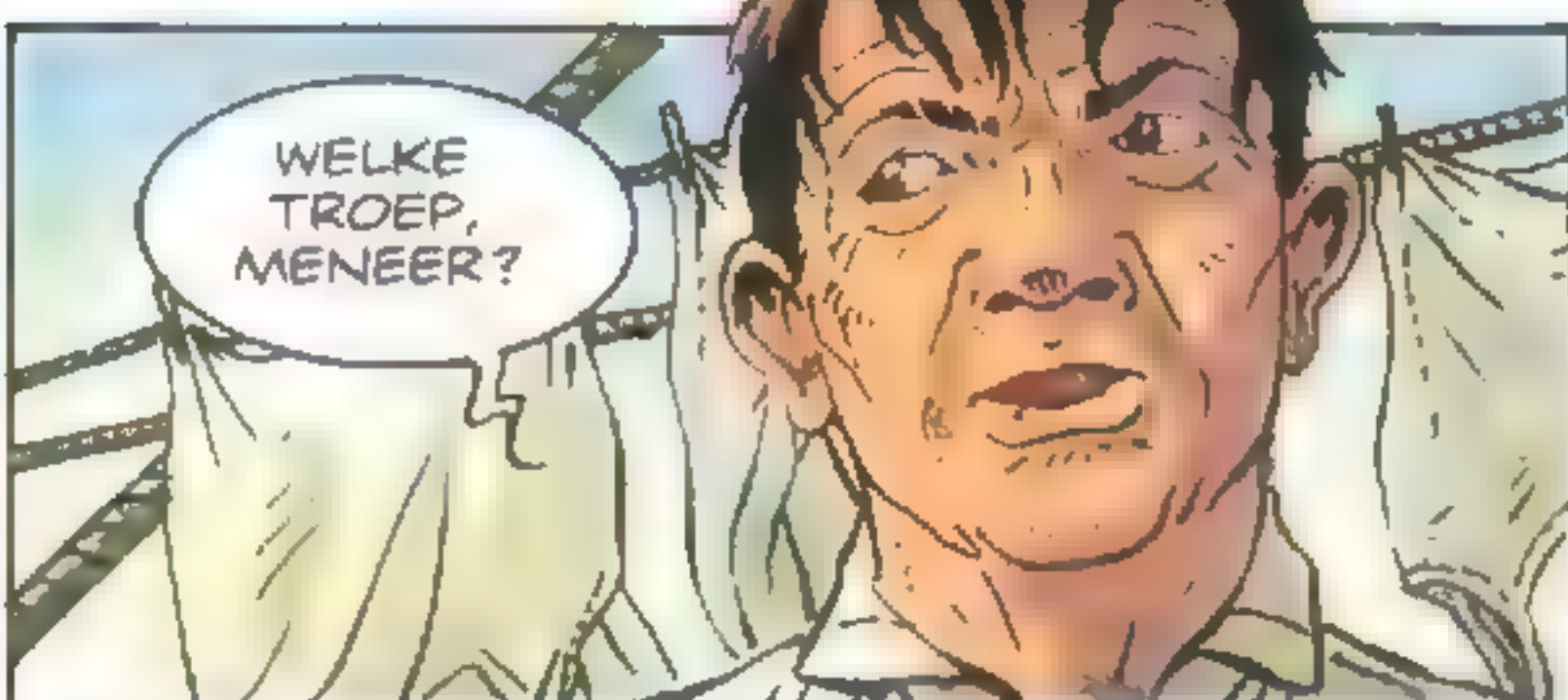
HIJ HEEFT
ZICH WEER
OPGESLOTEN IN
ZIJN KAMER!

OP DE
VLUCHT
VOOR ZIJN
VADER!

KOP DICHT, JON-
GENS! DAAR KOMT
DE ZWARTE MEREL!

IK WIL NIET TIJ-
DENS DE MAAL-
TIJD STOREN,
MAAR IK MOET
U WEL WIJZEN
OP DE TROEP
AAN BOORD!

WELKE
TROEP,
MENEER?

HOE NOEM JE DIT
HIER, MARIO?

DAT IS
ONZE WAS!
DIE MOET
NATUURLIJK
DROGEN...

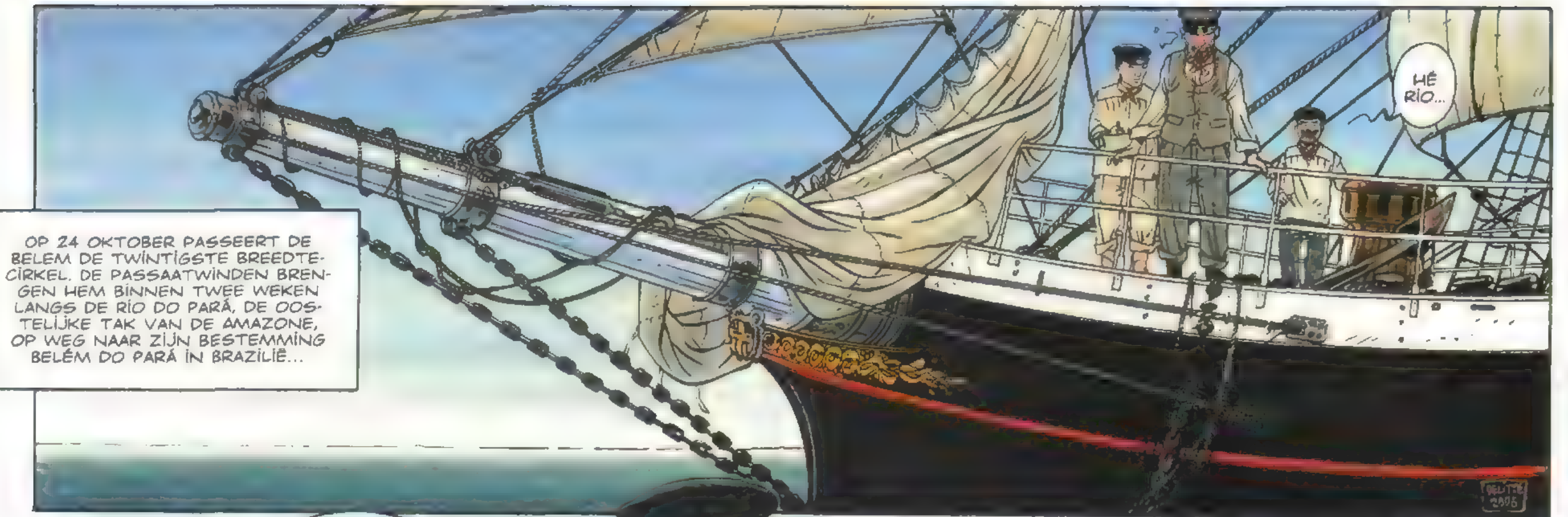
IK BEGRIJP DAT
ARME STAKKERS
ZOALS JULLIE DE
WAS DOEN! DAN
STINKEN JULLIE
NIET ZO ERG!

MAAR IK ACCEPTEER
DEZE OBSCENITEIT
NIET! DIT IS TOCH
ONDERGOED?

DELITE
2006

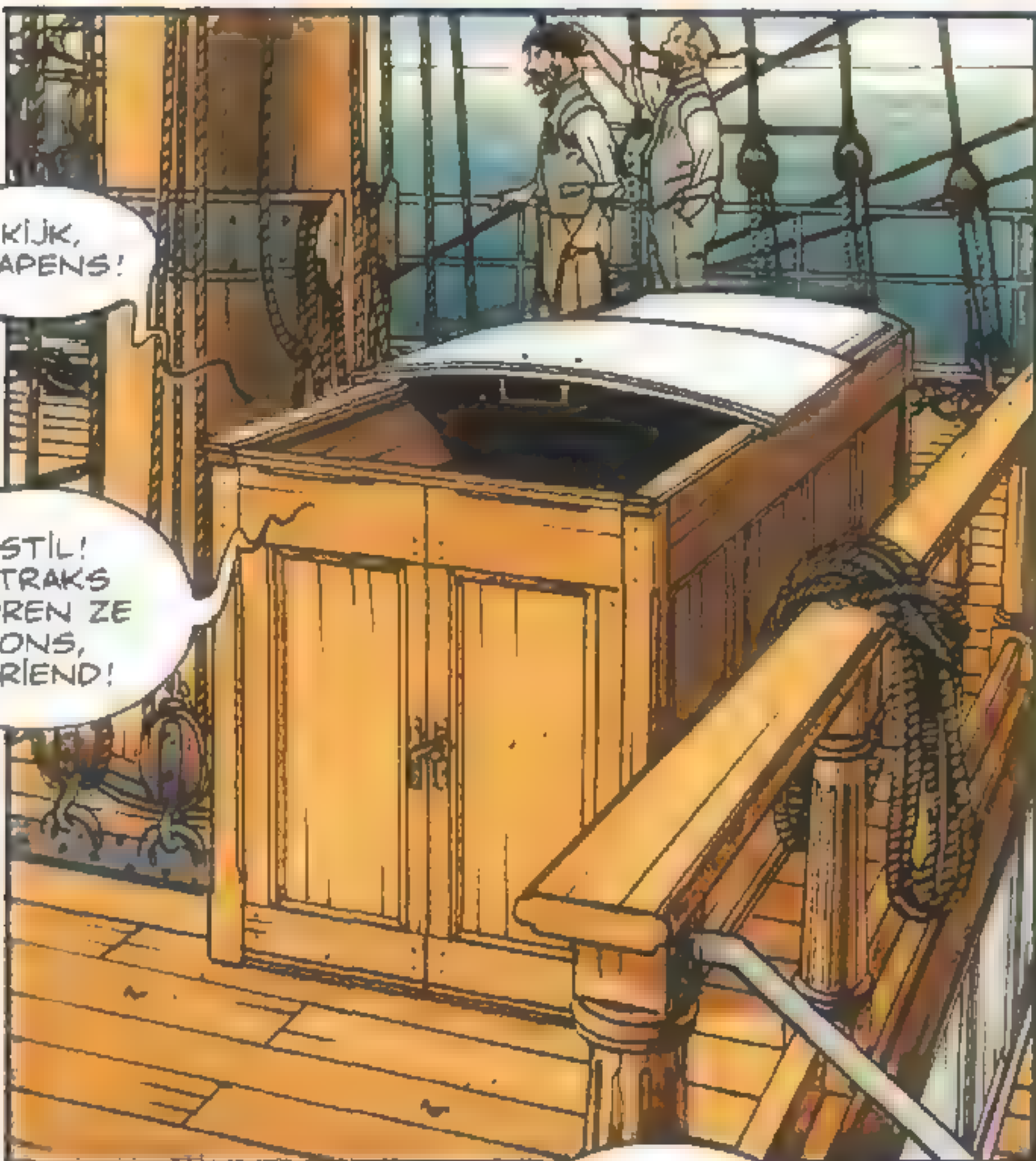
OP 24 OKTOBER PASSEERT DE BELEM DE TWINTIGSTE BREEDTE-CIRKEL. DE PASSAATWINDEN BRENGEN HEM BINNEN TWEE WEKEN LANGS DE RIO DO PARÁ, DE OOSTELIJKE TAK VAN DE AMAZONE, OP WEG NAAR ZIJN BESTEMMING BELEM DO PARÁ IN BRAZILIË...

HÉ RIO...

WAT WIL JE, LE VERN?

NIETS... IK DACHT DAT JE HET MISSCHIEN NIET ERG ZOU VINDEN ALS IK IN JOUW GEZELSCHAP EEN PIJPJE ROOKTE... DE KAPITEIN RUST EVEN UIT...

KIJK, WAPENS!

STIL! STRAKS HOREN ZE ONS, VRIEND!

HEEFT DE BEMANNING HIER GEEN LAST VAN?

ABSOLUUT NIET! IK HEBBEN AL GEZEGD WAT ONZE ENIGE INTERESSE IS: DE LADING EN HET GOUD DAT DE KAPITEIN IN ZIJN KAMER HEEFT...

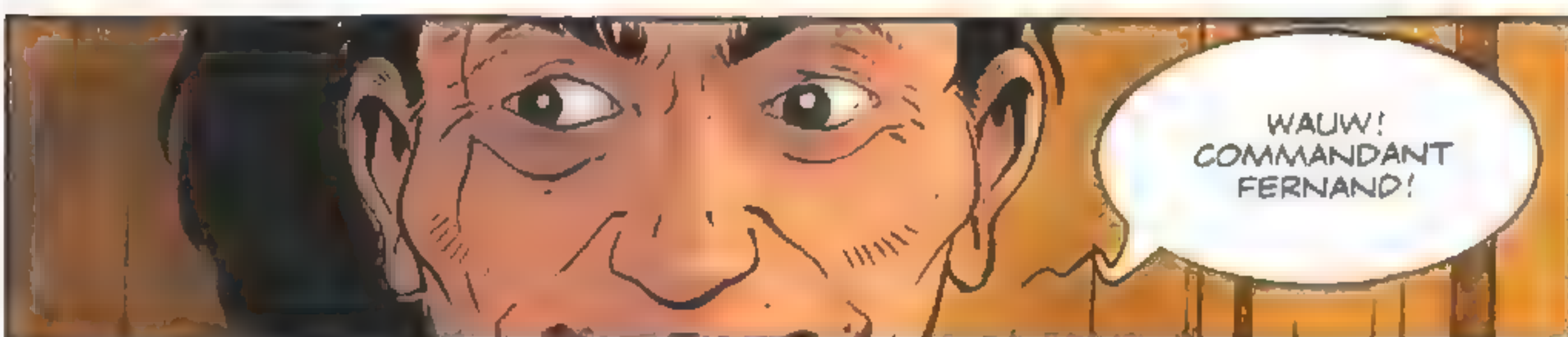
KLIK

MET DEZE WAPENEN KRIJGEN WE ONZE ZINNEN! EN WIJ JOU NATUURLIJK BELONEN, COMMANDANT FERNAND!

COMMANDANT?

HEBBEN ZE DAT NOG NIET VERTELLEN? JE KRIJGEN EIGEN TERREIN, MET MENSEN EN ALLES! EN EEN DEEL VAN HET GOUD!

WAUW! COMMANDANT FERNAND!

JE HOEVEN ONS ALLEEN NOG MAAR TE ZEGGEN WANNEER WE OP HOOGTE VAN BAÍA DE SÃO JOSÉ ZIJN...

OP 1 NOVEMBER STAAT ONZE
PIERE DRIEMASTER OP HET
PUNT EEN WESTNOORDWESTE-
LIJKE KOERS AAN TE NEMEN
OM HET BERGMASSIEF VAN DE
BRAZILIAANSE KUST TE VOLGEN...

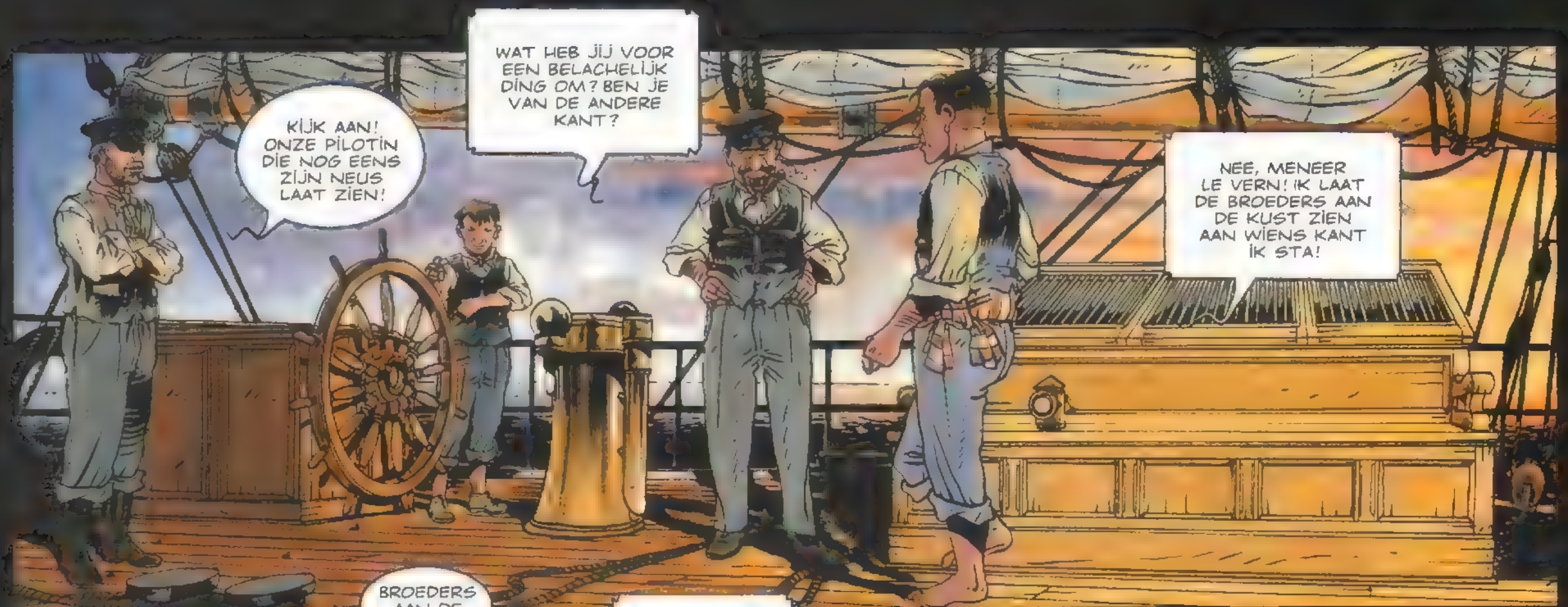
WE HEBBEN
BAIA DE
SAO JOSÉ IN
ZICHT! NOG
EVEN! BIJNA
ALLE MANNEN
SLAPEN!

PERFECT!
OMDOEN, NET
ALS WIJ...

IS DAT
NODIG?

ONS HERKENNINGS-
TEKEN! HET IS
VEEL ONGELUKKIG
ALS WE IN DE CHAOS
NIET WORDEN HERKEN-
NEN DOOR ONZE
COMPAGNEROS...

KIJK AAN!
ONZE PILOTIN
DIE NOG EENS
ZIJN NEUS
LAAT ZIEN!

WAT HEB JIJ VOOR
EEN BELACHELIJK
DING OM? BEN JE
VAN DE ANDERE
KANT?

NEE, MENEER
LE VERN! IK LAAT
DE BROEDERS AAN
DE KUST ZIEN
AAN WIENS KANT
IK STA!

BROEDERS
AAN DE
KUST?

WAT
KRIJGEN WE
NOU? HEB JE
EZEELSTRONT
GEROOKT?

WAT
GEBEURT
ER NU?!
WAT?! O...

GEREGELD...

NIET TE HARD
GESLAGEN?

NEE, FERNAND!
WE GAAN NIET DE
GEVANGENIS IN VOOR
HET BLOED! DIE MENS
HEEFT EEN HARDE KOP!

MAAR
HET IS
NOG
NIET
AFGELO-
PEN...

IK DACHT DAT DIE VER-
DOMDE BRAZILIANEN
VAN BOORD WAREN
GEGAAN!

HIER BLIJVEN,
DAN GEBEUREN
JULLIE NIKS!

KENNELIJK
NET

DE PILOTIN
IS GEK
GEWORDEN!

POWTE
2006

FERNAND, WAT IS ER MET JE?
BEN JE GEK GEWORDEN?
DIT IS MUITERIJ, ZOON!

ZOON? VOLGENS MIJ
HEEFT U STEEDS GEROEPEN
DAT ER GEEN ZOON AAN
BOORD WAS, MENEER! BENT
U NOU GEK GEWORDEN?

...

WEET JE
ZEKER DAT
JE VRIENDEN
HIERKEEN
KOMEN?

U HOEVEN
ONS ALLEEN
MAAR NAAR
DAT MASSIEF
TE STUREN!

IK GA
TEKENS
GEVEN OP
DE VOOR-
PLECHT!

MAKEN U GEEN ZORG,
COMMANDANT! DOOR
DE VERSCHIJNING VAN
DE DRIEMASTER KOMEN
ZE UIT HUN HOL ALS
JAKHALZEN DIE EEN
LIJK RUIKEN...

HOUD HET
ROER GOED
VAST, COM-
MANDANT
FERNAND!

A detailed illustration of a man on the deck of a sailing ship. He is wearing a white long-sleeved shirt, a brown vest, light blue trousers, and orange boots. He is barefoot and is pulling on a rope connected to a pulley system. A lantern hangs from his belt. The ship's rigging, including ropes and chains, is visible. In the background, there is a sunset over the ocean with silhouettes of trees on a distant shore.

KOM, COMPAGNEROS!
DE GROTE MANUEL TIAGO
LEVERT JULIE OP EEN
DIENBLAD EEN MAGNIEKE
DRIEMASTER!

DUS HIER
ZIT JE...

IK DENK
NA...

JE DENKT
NA? JE
DRINKT!

DAN KAN
IK NOG WEL
NADENKEN!

ZIT JE NOG
STEEDS TE
PIEKEREN OVER
DE VERDWIJNING
VAN TIAGO EN
ZIJN MAN-
NEN?

DIE KUNNEN ME NIKS SCHELEN!
DAN HADDEN ZE DAT ENGELSE SCHIP
MAAR NIET MOETEN AANVALLEN MET
ZIJN VIEREN! VIER MAN TEGEN EEN
HELE BEMANNING! PFF!

DIE IMBECIELEN
ZITTEN WAAR-
SCHIJNLIJK IN
HET VOORONDER
VAST!

ALS ZE
NOG LEVEN!
MISSCHIEN
HEBBEN DIE
ENGELSEN ZE
OP ZEE GEZET!
HA, HA!

VOLGENS MIJ MOETEN
WE NOORDELIJKER GAAN
ZITTEN, EN HOGER! DAN
KUNNEN WE AAN DE KUST
VUREN AANLEGGEN OM
SCHEPEN TE LOKKEN!
DAN LOPEN ZE AAN DE
GROND...

WAT HEB
JIJ NU
OPEENS?

DAAR
ZIE IK...

EEN DRIEMASTER!

ZE VAREN HIER
RECHT OP AF!
ZE LOPEN AAN
DE GROND!

VIND IK
NIET ERG!

WAARSCHUW
DE COMPAGNI
ROS!

STIL, JONGENS! MAAK NIET ZO'N HERRIE!

KOPPEN DICT, ANDERS LOOPT DIT SLECHT AF!

DIT IS RISKANT...

MARIO, HET ZIJN SCHIPBREUKELINGEN! DAT ZIJN KEIHARDE TYPES! EN IK LAAT ME NIET ZOMAAR NAAIEN!

ER ZIT ER EENTJE BIJ DE BOEGSPRIET! NU KOMT HET EROPAAN!

DIT BEVALT ME HELEMAAL NIET!

KIJK WAT WIJ GEVONDEN HEBBEN...

KOP DICT, MARIO! IS EEN GROTE VENT ALS JIJ ZO'N BANGESCHIJTER? DIT IS TOCH ONS SCHIP?

GAAT HET,

IK BEN DUIZELIG!

JE HAD BIJ LE VERN EN DAT JOCHIE MOETEN BLIJVEN!

IK ZIE DE PILOTI EN DIE ANDERE HUFTER OP DE ACHTERPLECHT.

KIJK, COMMANDANT! IK HEBBEN NIET GELOGEN! ONZE SCHIP HEBBEN ONZE VRIENDEN UIT HUN HOL GELOKT! DAAR STAAN ZE...

WITTE 2006

SNAP JE DIT?

NEE!

DROOM IK?

HÉ, HIJ VAART LANGZAMER! HIJ GAAT AAN DE WIND LIGGEN!

VOLGENS MIJ ZITTEN ZE VANAF DE BOEGSPRIET TE SEINEN...

OHÉ!
OHÉ!

HERKENNEN
JULLIE ONS NIET,
COMPAGNEROS?

MANUEL?

HOE KAN
DAT NOU?

DAAR KOMEN
WE SNEL
ACHTER!

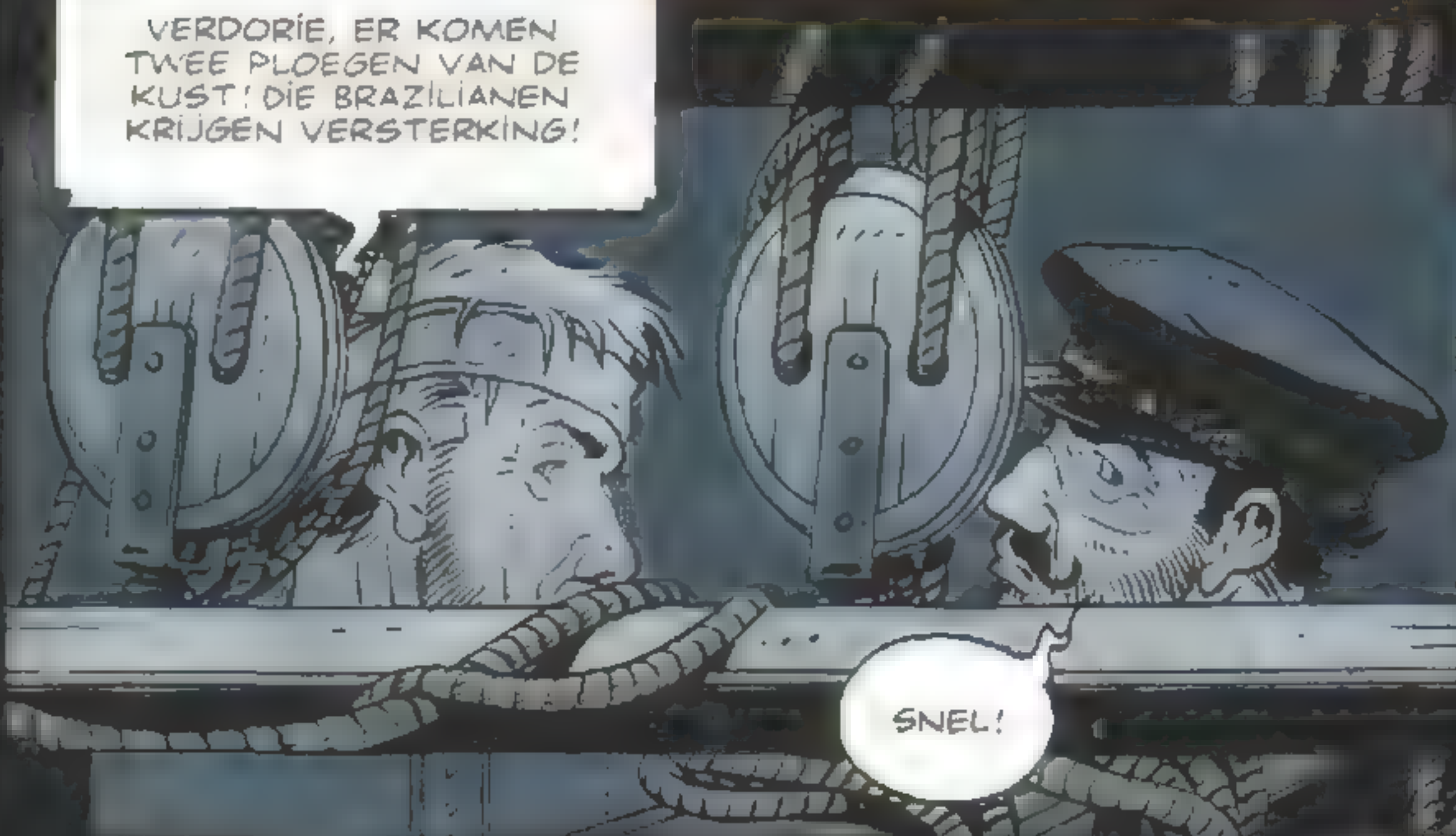
TIAGO?
LEEFT
HIJ?

DE SLOEPEN IN!
DE SLOEPEN IN!

DEUTER
2006

VERDORIE, ER KOMEN
TWEDE PLOEGEN VAN DE
KUST! DIE BRAZILIANEN
KRIJGEN VERSTERKING!

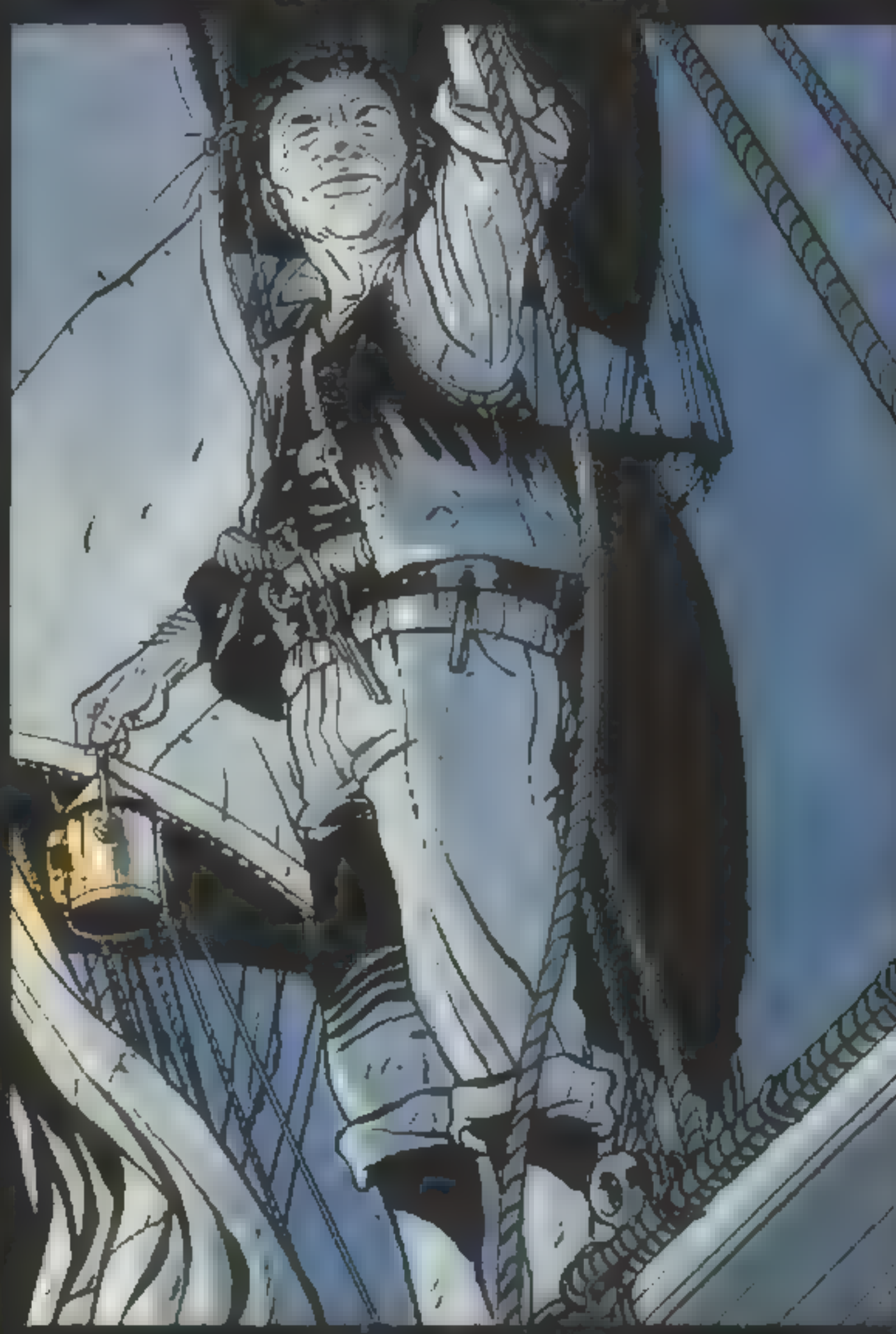

SNEL!

WAT? GA
JE NOU DIE
HUFTERS AAN-
VALLEN?

HEB JIJ EEN
BETER IDEE? SNEL,
IK HOOR ONZE
BRAZILIAANSE
VRIENDJES AL OP
DE BEEN KOMEN!

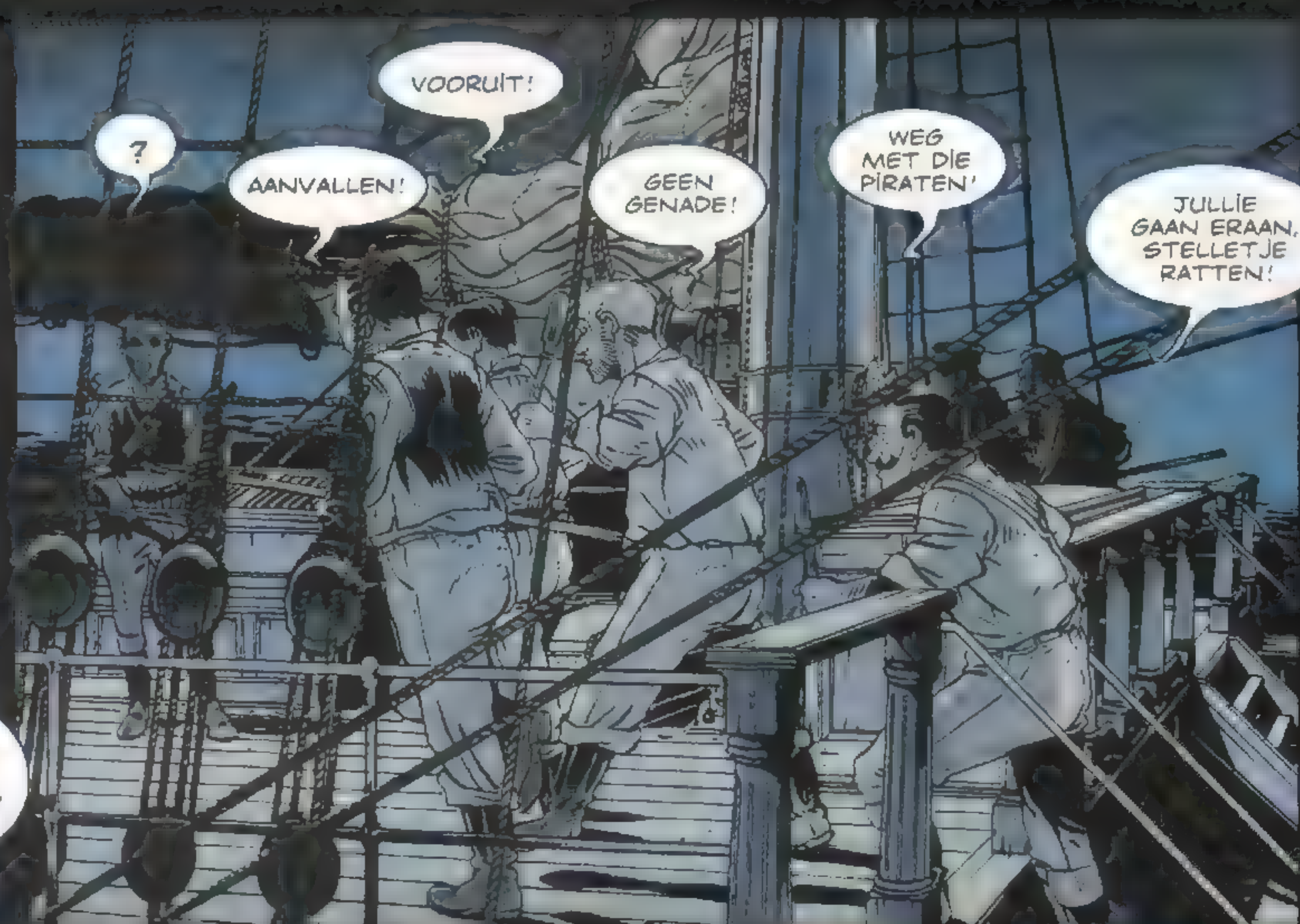
AARGH...

IK... IK...
GNN...

?

VOORUIT!

AANVALLEN!

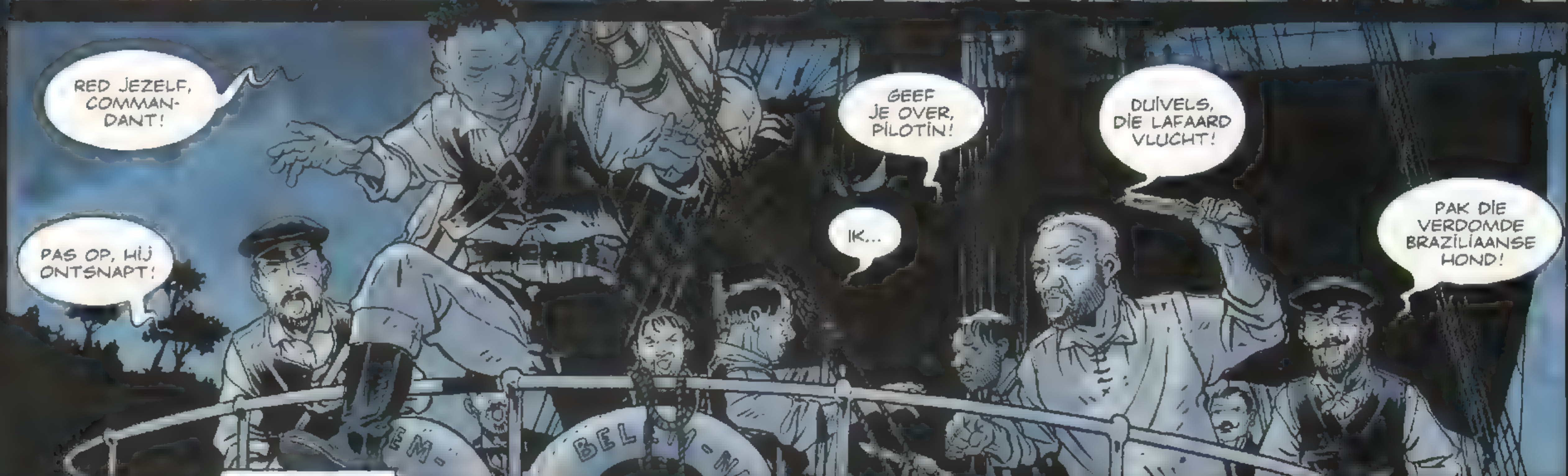
GEEN
GENADE!

WEG
MET DIE
PIRATEN!

JULLIE
GAAN ERAAN,
STELLET JE
RATTEN!

HAD ME
NOU MAAR
GEEN KLAP
OP MIJN KOP
GEGEVEN!

RED JEZELF,
COMMAN-
DANT!

PAS OP, HIJ
ONTSNAPT!

GEEF
JE OVER,
PILOTIN!

IK...

DUIVELS,
DIE LAFAARD
VLUCHT!

PAK DIE
VERDOMDE
BRAZILIAANSE
HOND!

SLA
ME
NIET...

WIL JE JE
MAATJE
ACHTERNA
EN OOK
EEN DUIK
NEMEN?

SNIJ
HEM ZIJN
KEEL AF!

HOU OP
MET DAT
GEKLETS!
SLUIT DIE
VERRADER
OP IN HET
RUIM! ER
IS NU IETS
BELANG-
RIJKERS!

WAT
GEBEURT
ER?

IK ZIE
MANUEL NIET
MEER...

OP JE
POST!

HIJ
DRAAIT
OM!

SCHIETEN!

VOLGENS
MIJ GAAT HIJ
OP DE WIND
LIGGEN...

SCHIET!

OVER-
STAG!

BAAM

MADRE DE
DÍOS! HIJ KOMT
RECHT OP ONS
AF!

HIJ GAAT
ONS...

SCHIE-
TEN!

PAK DE
RIEMEN! NAAR
BAKBOORD!

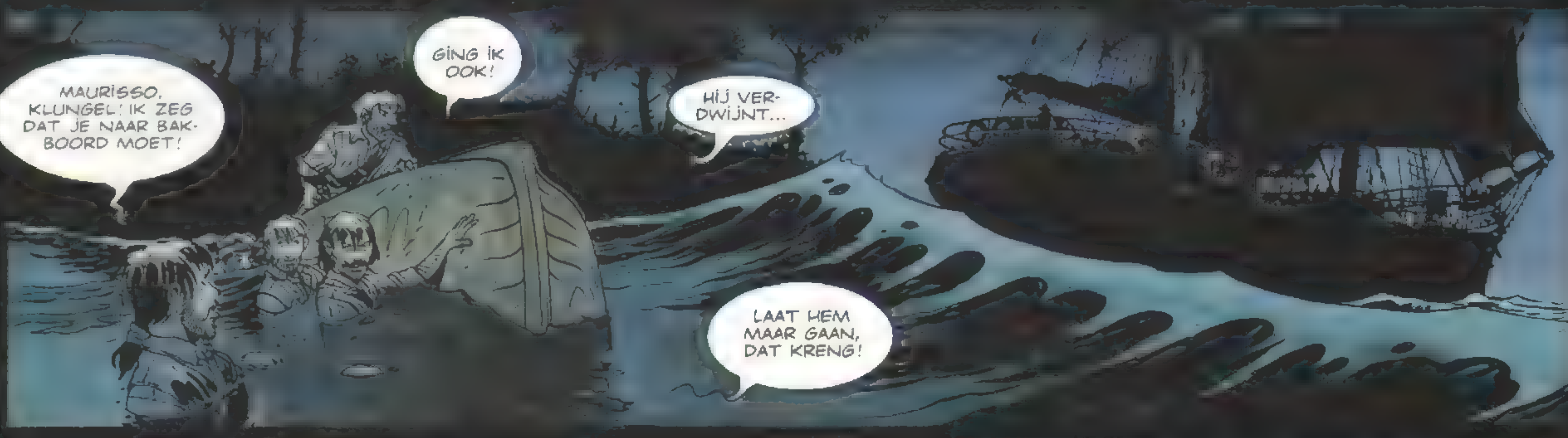
DAS OP!
VOORUIT,
COMPAGNEROS!

AAH!

WE WORDEN
MEEGEZOGEN!

HIJ
OVERVAART
ONS!

NEE!

MAURISSO,
KLUNGEL! IK ZEG
DAT JE NAAR BAK-
BOORD MOET!

GING IK
OOK!

HIJ VER-
DWIJNT...

LAAT HEM
MAAR GAAN,
DAT KRENG!

GAAT
HET?

IK BEN
DOORNAT
EN BEN
MIJN MES
KWIJT!

HÉ!

VIKTOR?

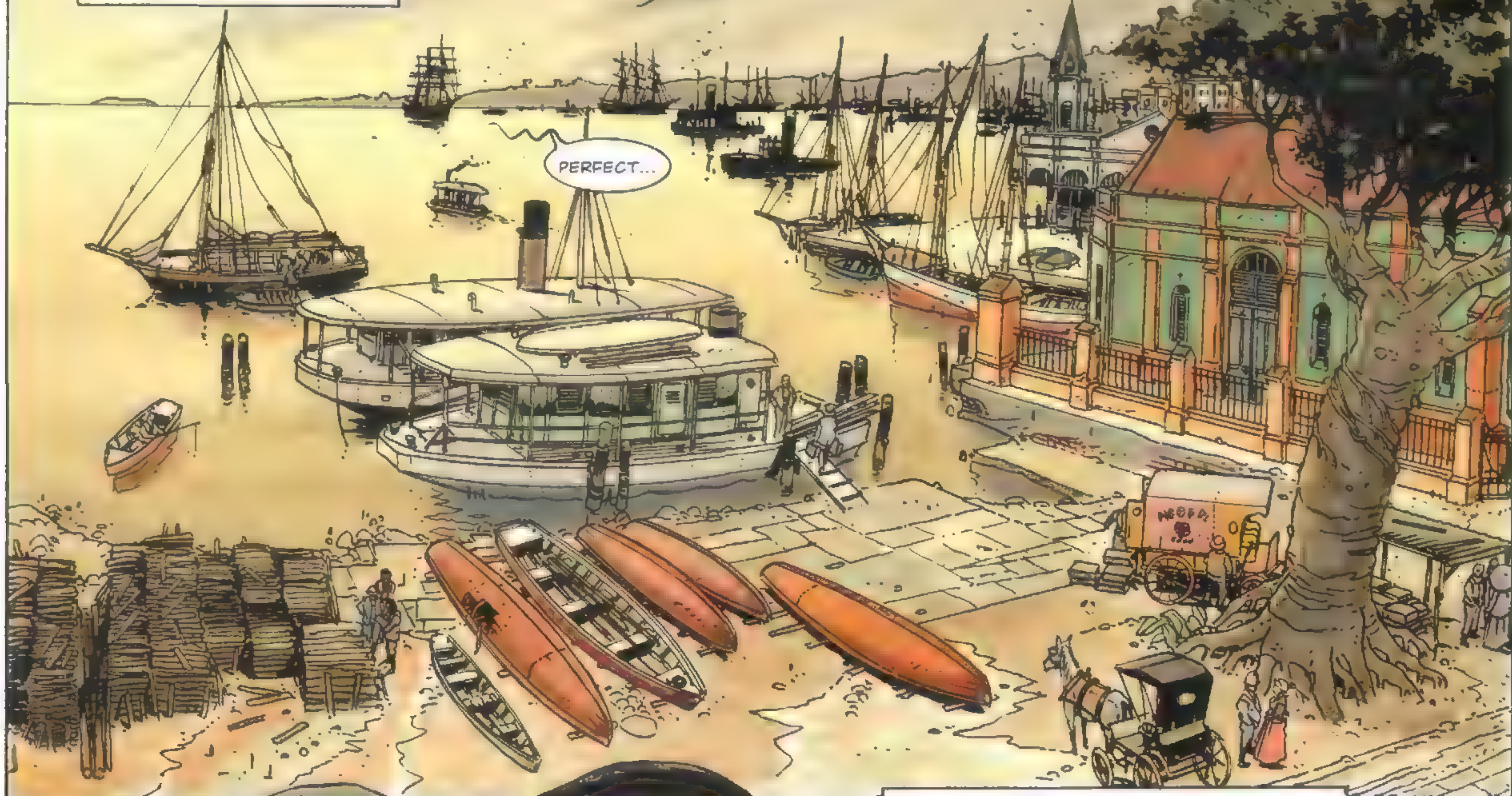
IN DE NACHT VAN 12 NOVEMBER
VERVOLGT DE BELEM
PROBLEEMLOOS ZIJN WEG...
DE GERINGE SCHADE, VEROOR-
ZAAKT DOOR DE KOGELS VAN
DE SCHIPBREUKELINGEN,
WORDT SNEL WEGGEWERKT
DOOR DE SCHEEPSTIMMERMAN...

VIER DAGEN LATER
KOMT DE BELEM EINDELIJK
OP ZIJN BESTEMMING AAN...
DE HAVEN EN DE OMGEVING
VAN BELEM DO PARÀ ZIJN
WONDERSCHOON EN EEN
ZEGEN VOOR DE GETEIS-
TERDE BEMANNING...

IK GA DOUANE EN GEZONDHEIDS-
DIENST OP DE HOOGTE BRENGEN
VAN ONZE KOMST! IN DE KOMEN-
DE DAGEN HANDELEN WE ALLE
FORMALITEITEN AF...

PERFECT...

DAT GEEFT ONS DE TIJD OM ALLES OP
ORDE TE BRENGEN! DE BAKBOORDPLOEG
MAAKT SCHOON EN SCHILDEERT DELEN VAN
HET DEK, DE STUURBOORDPLOEG POETST
DE MUILEZELS... WE MOETEN ONZE
LADING NETJES PRESENTEREN!

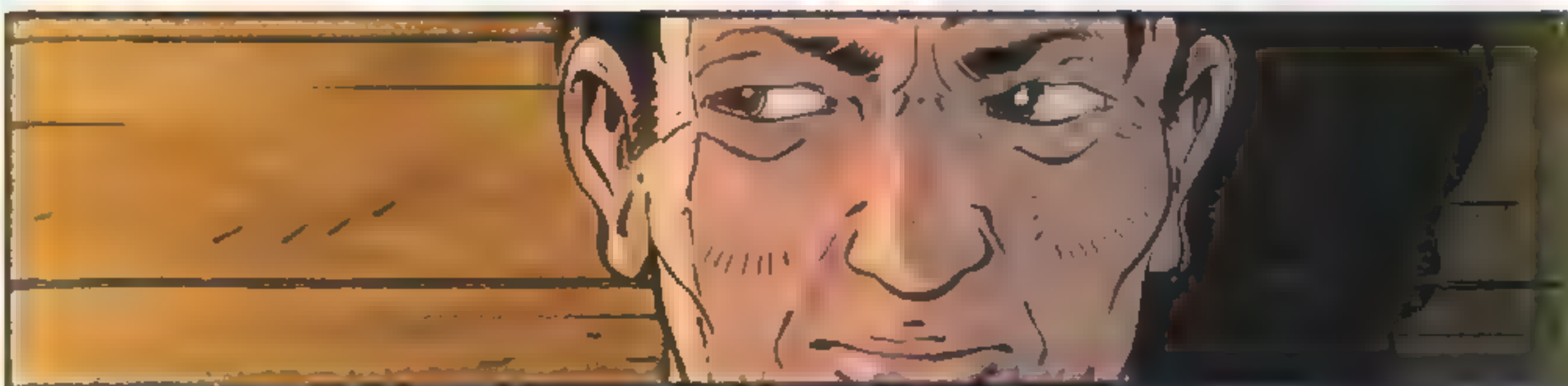

MELDT U BIJ DE
HAVENMEESTER
DE AANVAL VAN
DE SCHIPBREUKEN-
LINGEN?

NOU EN OF!
EN IK GA NIET
VERHULLEN
DAT MIJN
ZOOON ERBIJ
BETROKKEN
WAS!

IK ZET HET GERECHT
IN GANG EN LAAT HEM
ZIJN GEPASTE STRAF
ONDERGAAN...

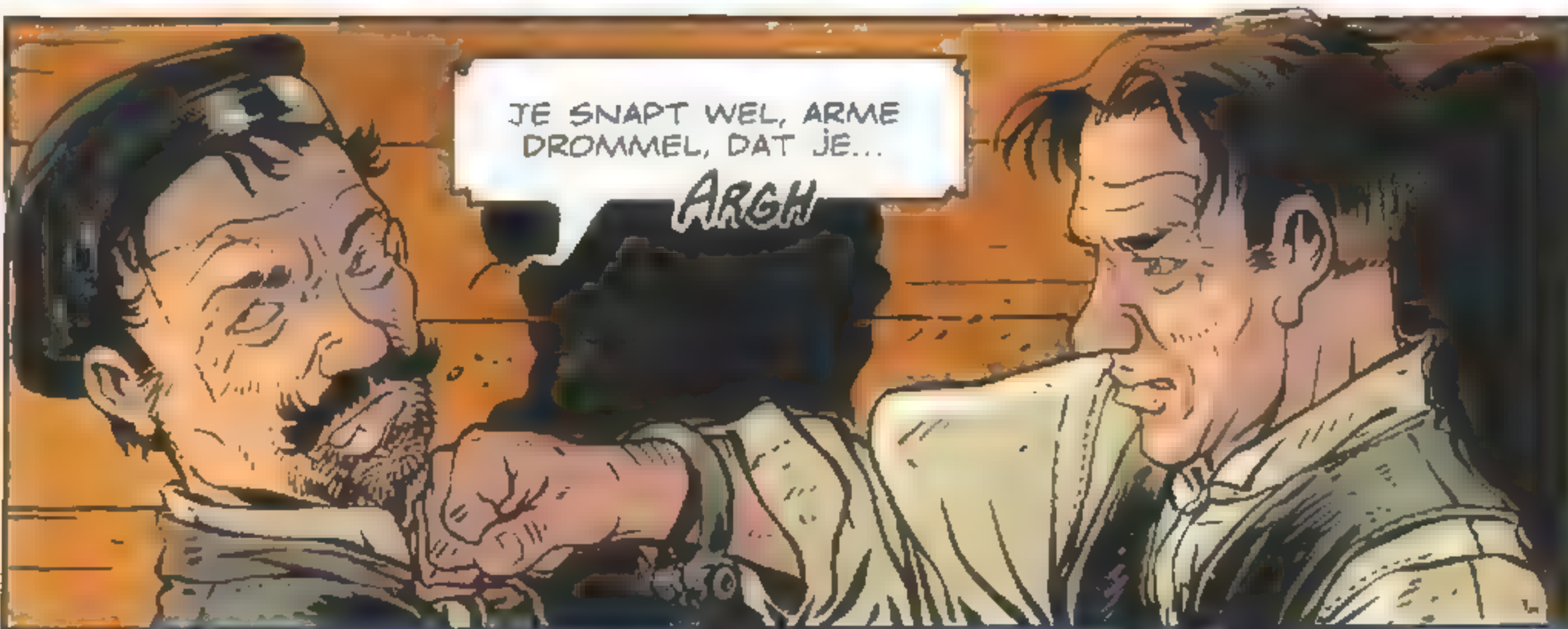
HEB JE JE VRETEEN NIET AANGERAAKT, VUILE VERRADER? JAMMER, WANT DE HELE BEMANNING IS ZO VRIENDELIJK GEWEEST OM ZICH JOUW PORTIE UIT TE SPAREN!

HOU JE TROEP MAAR, LE VERN! EN MAAK DIE KETTINGEN LOS! HET IS NU TOCH LUCHTEN?

JAZEKER! EN HET KOMT GOED UIT, WANT NU KUN JE BELEM DO PARÁ BEWONDEREN, EN HET FORT WAAR JE DE KOMENDE TIENTALLEN JAREN IN ZULT VERBLIJVEN! DE AUTORITEITEN HEBBEN DAAR VAST WEL EEN PLEKJE VOOR JE! EN ANDERS IS CAYENNE OOK VLAKBIJ!

EEN PLEKJE?

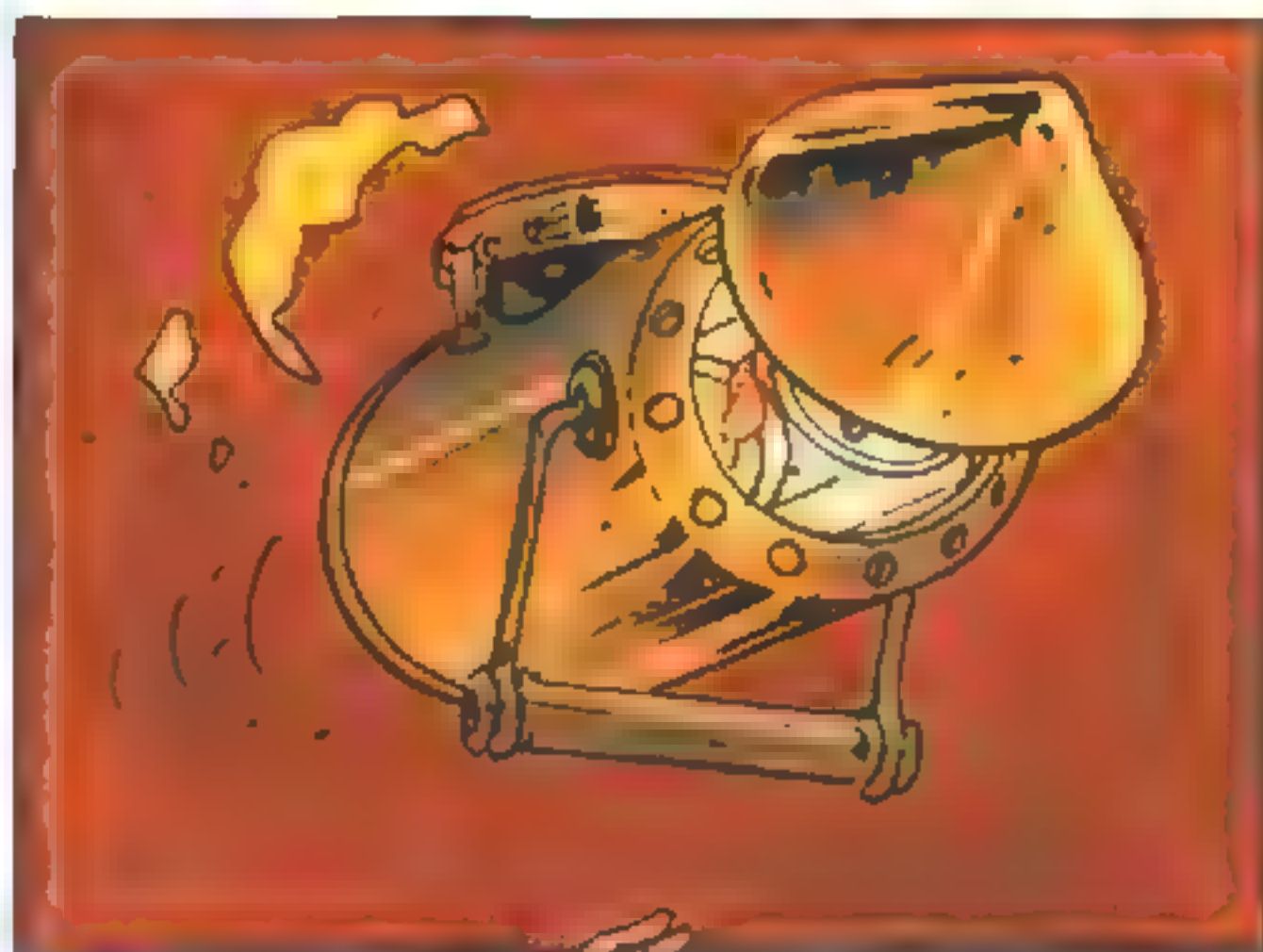

JE SNAPT WEL, ARME DROMMEL, DAT JE...

ARGH

VIEZE VUILE HUFTER! JE HEBT M'N KAAK GEBROKEN!

RENNEN HELPT NIET, SCHOFT! JE KOMT NIET VER, WANT... HÉ!

HÉ!

WOP

SCHLINKK

O, DE PILOTIN!

HOU HEM TEGEN!

O!

DIE HOND PROBEERT TE ONTSNAPPEN!

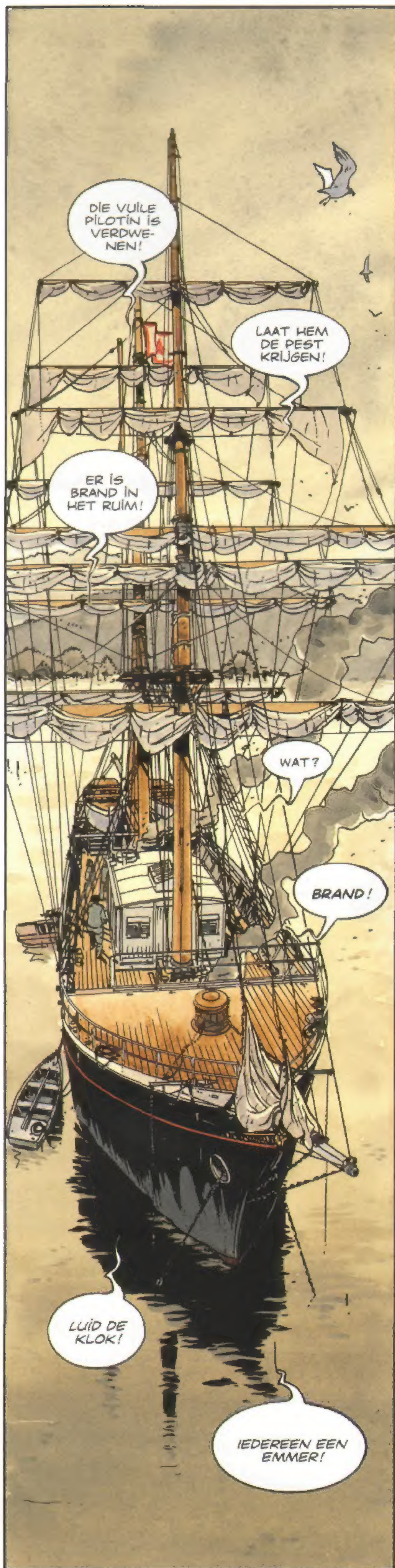
HIJ SPRINGT VAN BOORD!

BRAND! BRAND!

WITTE 2006

DOUARNENEZ, 29 NOVEMBER 1959.

Het heeft nog lang geduurd voordat de
havenbrandweer de brand onder controle kreeg.
Toen de rook eenmaal was ogehoeken,
moest er een bittere conclusie worden getrokken:
de Belem was zwaar beschadigd, alle muiselz
waren omgekomen.

Na reparatie zette de Belem weer koers naar
het oosten, terug naar Frankrijk.

Zij kwam aan in Saint-Nazaire op 26 januari
1897, 28 maanden na haar vertrek uit Frankrijk.
Ze was bij aankomst even leeg als ze was
verloren.

DIT ALLES IS NIET
BESCHREVEN IN HET
SCHEEPSJOURNAAL!
DE PIRATEN, HET VER-
RAAD VAN DE PILOTIN,
DE OORZAAK VAN DE
BRAND...

DE KAPITEIN
HAD BIJNA ALLES
VERLOREN! IK DENK
DAT HIJ DE SCHONE
SCHIJN WILDE
OPHOUDEN! MAAR
IS DAT NU NOG
BELANGRIJK?

MMM... WAARSCHIJNLIJK NIET!
BOVENDIEN HEEFT DE BELEM
DAARNA NOG VELE AVONTUREN
BELEefd!

NEE, MAAR ZE ZEGGEN
DAT HIJ OP EEN ANDER
SCHIP IS GAAN VAREN...
GAAT U HIER ECHT EEN
ARTIKEL OVER SCHRIJVEN?

WEET U WAT ER
VAN DE PILOTIN
GEWORDEN IS?

IK WEET HET NIET
MEER... MISSCHIEN
MOETEN WE DE
DODEN MAAR LATEN
RUSTEN...

GWÉNOLE
LEGUADEK
21 JANVIER 1885
18 SEPTEMBRE 1957

EINDE

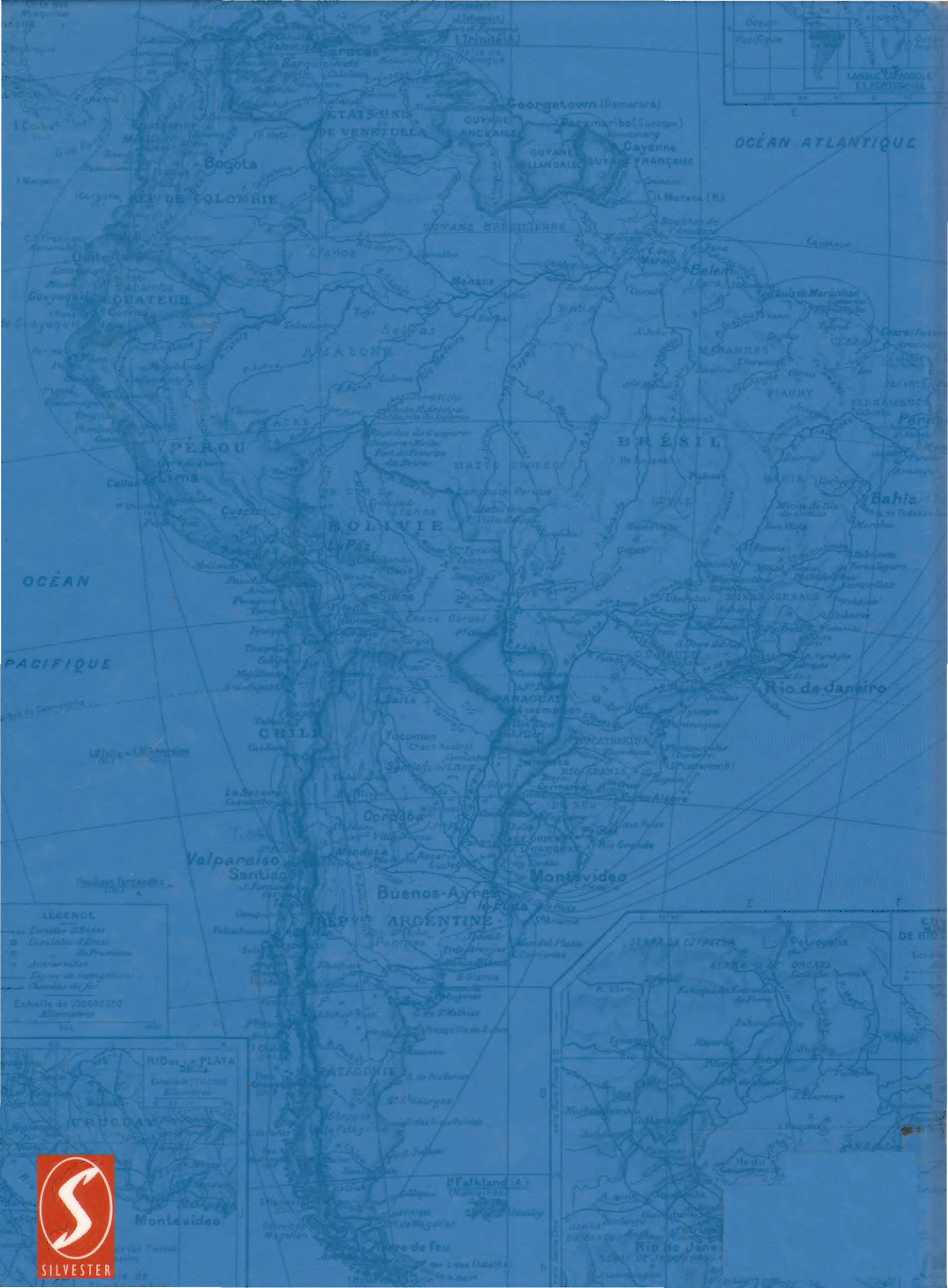
Als fictie aansluit op de werkelijkheid...

De driemaster Belem werd op 10 juni 1896 te water gelaten. Het schip was in opdracht van de reder Crouan gebouwd door scheepswerf Dubigeon in Chantenay-sur-Loire. Onder leiding van kapitein Lemerle is de Belem op 31 juli 1896 uit Saint-Nazaire vertrokken voor zijn eerste trans-Atlantische overtocht. Bestemming: Montevideo in Uruguay. Op weg van Montevideo naar Belém do Pará in Brazilië, met een lading muilezels voor het pasgebouwde tramnet aldaar, werd de Belem getroffen door een verschrikkelijke storm, veroorzaakt door de beruchte pampero. Zes muilezels overleefden het niet. Eenmaal aangekomen op de plaats van bestemming vernietigde op 16 november 1896 een brand de al zwaarbeproeefde lading. Na een provisorische reparatie keerde het schip terug naar Nantes. Leeg, in plaats van volgeladen met cacao. Chocoladefabrikant Menier had de Belem namelijk gecharterd voor deze reis.

De Belem wordt nog steeds gebruikt. Tegenwoordig is het een opleidingschip onder Franse vlag. Het schip heeft meer avonturen meegemaakt dan elk ander zeilschip uit die tijd.

Wordt vervolgd...

LEGENDE
--- Limites d'Etat
■ Capitales d'Etat
○ Capitales
○ Villes
--- Lignes de navigation
--- Chemins de fer
Echelle de 1:30000000
0 500 1000

